

mladije

* Intervju

Mag. Peter Debeljak:

Ponosni smo lahko, da so bili nekateri projekti na evropski ravni prepoznani kot primeri dobrih praks

* V akciji

Program Mladi v akciji (2007-2013) v številkah

* V žarišču

Novi program Erasmus+

Program
Mladi
v akciji

AKTUALNO

Janez Škulj: Pa smo dočakali.....	4
-----------------------------------	---

INTERVJU

Mag. Peter Debeljak: Ponosni smo lahko, da so bili nekateri projekti na evropski ravni prepoznani kot primeri dobrih praks.....	8
---	---

V AKCIJI

Program Mladi v akciji (2007-2013) v številkah.....	10
---	----

V ŽARIŠČU

Novi program Erasmus+.....	19
Poglavje mladine ali Erasmus+: Mladi v akciji.....	19
Ključni ukrep 1 – mobilnost mladih in mladinskih delavcev.....	20
Ključni ukrep 2 – strateška partnerstva na področju mladine.....	22
Ključni ukrep 3 – dialog med mladimi in oblikovalci politik.....	24
Poglavje izobraževanja in poklicnega usposabljanja ali Erasmus+: Comenius, Erasmus, Erasmus Mundus, Leonardo da Vinci, Grundtvig, Jean Monnet, Sports.....	25
Poglavje šport ali Erasmus+: Šport.....	27

REFLEKSIJE

Zavod Movit: Pobuda je spodbuda! Poslavlja se le nacionalne mladinske pobude.....	28
RIC Bela krajina: S projekti programa Mladi v akciji do lokalnih sprememb.....	30
Društvo Connect: Vpliv programa MVA na razvoj mladinskih aktivnosti v Pomurju.....	32
Mladinski center Krško: Razvoj področja mladih v Krškem preko podpore programa Mladi v akciji.....	33
Mladinsko društvo Bistrica ob Sotli: Bistriški mladi v akciji.....	34
Mladinska zveza Brez izgovora: »Pa ne že spet oni!«.....	35
Center Janeza Levca: Program Mladina oz. Mladi v akciji kot steber podpore populaciji z manj priložnostmi.....	36

V SPOMIN	38
----------------	----

IN THIS ISSUE.....	39
--------------------	----

Založnik: Zavod MOVIT
Nacionalna agencija programa Mladi v akciji
Odgovorni urednik: Janez Škulj
Izvršna urednica: Tinkara Bizjak Zupanc
Lektoriranje: ALAM Aleš Lampe s.p.
Oblikovanje: Po predlogi Argos Media d.o.o. priredila Lea Gorenšek
Fotografije: Arhiv Zavod MOVIT, Shutterstock

Naslov uredništva:

Zavod MOVIT
Dunajska cesta 22
1000 Ljubljana
E-pošta: info@movit.si
Spletna stran: www.movit.si
Telefon: + 386 1 430 47 47
Faks: + 386 1 430 47 49
ISSN: 1580-805X

Tisk: Tiskarna Oman, december 2013
Naklada: 1500 izvodov

PRED NOVIM LETOM 2014

Zaželimo si vse najboljše in veliko sreče. Prvič zato, ker si zaslužimo, drugič pa zato, ker bomo potrebovali veliko sreče. Novo leto prinaša nove izzive. In ti novi izzivi niso mačji kašelj.

V mladinskem sektorju v Sloveniji se je v preteklem letu zgodilo veliko. Morda najpomembnejši mejnik je sprejem prvega Nacionalnega programa za mladino v Državnem zboru. To je verjetno najpomembnejši dokument po sprejetju Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju, ki bo usmerjal delovanje celotnega sektorja. Za ene več, za druge manj, zagotovo pa vse, ki želijo biti vpeti na tak ali drugačen način v javne politike v mladinskem sektorju.

Z vidika evropske zgodbe in vidnosti mladinskega sektorja je pomembna tudi odločitev Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, da v Sloveniji novi, evropski program na področju izobraževanja, usposabljanja, mladine in športa pod imenom Erasmus+ upravljata in izvajata dve nacionalni agenciji. Na simbolni ravni to odločitev lahko razumemo kot pripravljenost nacionalnih oblasti, da z zagotavljanjem ločene agencije za področje mladine zagotavlja tudi posebno pozornost mladinskemu sektorju.

Toda tu je še Jamstvo za mlade, ki je del pobude EU za večjo zaposlenost mladih, ki je lahko praktični odgovor z učinkovitimi ukrepi, ki naj pomagajo odgovoriti na vse bolj poglobljeni izziv mladih v Evropi – njihov vstop v svet dela. Operacionalizacija te pobude dobiva konkretne izraze tudi v Sloveniji.

V prihajajočem letu se zna zgoditi marsikaj. Govorice o morebitni umestitvi državnega sekretarja za mladino v kabinetu predsednice Vlade RS so vse glasnejše. To bi znalo bistveno spremeniti institucionalno krajino vladne pozornosti do mladih, mladinske politike in mladinskega dela.

Toda za bistvene posege bi tak državni sekretar potreboval močno ekipo. Mar to nakazuje tudi selitev sedanjega Urada RS za mladino iz sestave Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport pod okrilje predsednice vlade? Zagovorniki te rešitve predvsem poudarjajo možnost boljše medresorske koordinacije politik, ki jih je načrtal Nacionalni program za mladino. Od daleč je temu mogoče le pritrditi, toda izkušnje z različnimi vladnimi uradi iz preteklosti govorijo tudi drugače. Kakorkoli, okrepljena vloga Urada RS za mladino si zasluži priložnost za razpravo. Njegove vloge pa ne bo okrepila samo morebitna kadrovska razširitev, pač pa predvsem instrumenti, ki jih bo imel na voljo tako za koordinacijo politik na medsektorski ravni, kot njegovi lastni ukrepi za izvajanje tistega dela mladinske politike, ki mu pravimo vertikalna komponenta in ki v veliki meri vključuje ravno mladinsko delo kot prostor neformalnega in priložnostnega učenja.

Z novim letom se uveljavlja tudi program Erasmus+, ki prihaja z zamudo. Celoten program ima ambiciozne cilje, ima tudi bistveno večji finančni obseg kot vsi dosedanja programi na področju izobraževanja, poklicnega usposabljanja in mladine. Za nameček pa kot prvič v zgodovini, uveljavlja še športno komponento.

Skratka, leto 2014 bo zanimivo za mladinski sektor v Sloveniji. Želimo si, da bi ob njegovem zaključku lahko poročali ravno tako o kakšnem velikem koraku, kot to lahko naredimo za leto 2013. In predvsem, da ne bi vse ostalo pri besedah.

MOVIT

Slovo od 2013

Pa smo dočakali. Konec leta 2013 in začetek novega leta. Z dobrimi željami za vse. Mimogrede, z iztekajočim letom se zaključuje tudi 25-letno obdobje samostojnih programov EU na področju mladine, toda v novem letu sledi njihovo nadaljevanje v novem, vseobsegajočem programu na področju izobraževanja, poklicnega usposabljanja, mladine in športa.

Janez ŠKULJ, MOVIT

Uveljavitev novega programa je z različnih vidikov zelo simbolično in s svojimi potezami nakazuje institucionalne premike, ki s seboj nosijo nova pričakovanja in izzive. Že sama združitev je podlaga za različne razmisleke. Marsikdo je lahko tega vesel, saj se prvič ob bok enakovredno postavljajo učitelji in mladinski delavci. In to je lahko pomembna dimenzija, mladinsko delo kot področje neformalnega in priložnostnega učenja je po svoje doživelo priznanje. Postavlja se ob bok vsem drugim – mnogo bolj uveljavljenim – področjem izobraževanja, usposabljanja ali učenja. Že samo po sebi pa to dejstvo nakazuje potrebo, da mladinski sektor še bolj vlaga v krepitev lastnih kompetenc, da bo res enakovreden partner drugim na področju izobraževanja in usposabljanja.

Drugo dejstvo je spodbuda vse močnejšemu horizontalnemu pristopu pri doseganju enakega cilja. Z drugimi besedami, akterji z različnih področij, pa naj gre za izobraževanje, poklicno usposabljanje ali neformalno in priložnostno učenje v mladinskem delu, imajo skupen cilj: opremiti ali podpreti lastna prizadevanja mladega človeka za več znanja, izkušenj, spretnosti, ki mu bodo pomagala na življenjski poti v vse bolj negotovem in vse hitreje spreminjajočem se svetu, predvsem pa povečala sposobnosti za njegovo vključevanje v svet dela. Naslednje

logično vprašanje je, kaj kdo dela, saj ne gre, da bi vsi delali isto, pač pa takšna umestitev akterjev iz različnih sektorjev zahteva njihovo medsebojno komplementarnost, ki se odraža tudi s skupnimi aktivnostmi, v katerih vsakdo izmed akterjev iz različnih področij prispeva svoje specifičnosti.

K sodelovanju različnih akterjev bo prispevalo tudi samo upravljanje programa, saj bodo tudi v državah, kjer bo obstajalo več nacionalnih agencij, vzpostavljeni mehanizmi usklajenega izvajanja programa. Ne moremo sicer trditi, da je bil samostojni program na področju zaprt, v njem so že sedaj sodelovale šole, dijaški domovi in drugi s področja izobraževanja. Toda sedaj bo bolj viden vsem.

Vse večji razkorak med tradicionalnim mladinskim delom in novimi pričakovanji

Tukaj se začenjajo prava vprašanja, ki zadevajo smeri razvoja mladinskega dela v prihodnje. Osebnostno vidim nekaj pomembnih opornih točk za razmišljanje v tej smeri. Prva se nanaša na vse večji razkorak med »tradicionalnim mladinskim delom« in novimi pričakovanji do mladinskega dela.

Tradicionalno mladinsko delo predvsem zasleduje integracijo mladega človeka v družbeni in politični sistem. Omogoča mu spoznavanje vrednot, na katerih naj bi temeljila posamezna družba in njena ureditev, osvajanje ali posvajanje teh vrednot ter ga opremlja s spretnostmi za sodelovanje v družbi, še posebej ko govorimo o drži odgovornega državljana in o njegovi osebni odgovornosti, da spreminja sebe in okolico v tisto, kar meni, da je prav. To so zasledovali tudi vsi dosedanja samostojni programi EU na področju mladine, ki so aktivno in odgovorno državljanstvo, še posebej pa koncept evropske identitete in kasneje evropskega državljana, postavljali daleč v ospredje. Erasmus+ v svojem mladinskem poglavju to ohranja, vendar je želeni prispevek izvajanja programa v tej smeri manj očiten, predvsem pa postavljen enakovredno s pričakovanjem do akterjev v mladinskem sektorju, da s svojim delovanjem skozi program zagotavljajo povečanje ravni splošnih kompetenc in spretnosti mladih, tudi za namen vključevanja na trg delovne sile.

In tukaj se začenjajo nova pričakovanja do mladinskega dela. No, niso zares nova, kajti razvoj mladinskega dela, predvsem v okvirih javnih politik, je šel v Evropi že nekaj časa v to smer. Drugače povedano: okvir tradicionalnega mladinskega dela se je vse bolj zapiral v tradicionalne mladinske organizacije, ki temeljijo na članstvu,

praviloma na jasnih idejnih oziroma ideoloških izhodiščih, ki omogočajo vzpostavljanje konsistentnih specifičnih okvirov vrednostnih sistemov v okviru splošnih in za demokratično družbo sprejemljivega spektra pluralnosti družbe. Javne politike, predvsem pa javni servisi na področju mladine, so vse bolj postajali instrumenti za doseg specifičnih ciljev, še največkrat v povezavi s posameznimi specifičnimi skupinami mladih, ki so še posebej predstavljale izziv za integracijo v družbo. Usmerjenost na posamezno ali več skupin – pa naj bodo, le kot primer, mladostniki iz priseljenjskih družin, osipniki, mladostniki z asocialnim vedenjem, mladoletni ali mlajši polnoletni prestopniki ali odvisniki – je bila posledica realnosti posameznega lokalnega okolja. Mladinsko delo v takšnih okvirih je vse bolj prevzemalo specifično preventivno vlogo, vse večkrat pa tudi kurativno vlogo. Ponavadi takrat, ko vsi drugi prostori odraščanja bodisi odpovedo ali pa ne zmorejo več.

In marsikdo v mladinskem sektorju, ne samo v Sloveniji, se sprašuje, ali je prispevek k večji zaposljivosti, prispevek k večji podjetnosti, res tisto, na čemer se lahko krepí identiteta mladinskega dela, z identiteto pa tudi potreba po lastnem razvojnem zagonu in strokovnem razvoju. Vendar – ne vem, ali je to lahko v tolažbo – imajo tudi na področju izobraževanja probleme

s pogledom, da so tu zgolj zaradi potreb trga delovne sile. Bivši rektor Univerze v Ljubljani je večkrat javno poudaril, da funkcija Univerze ni zgolj zagotavljanje kvalificirane delovne sile za gospodarstvo.

Na tem mestu lahko le ponovimo staro ugotovitev, da potrebujemo več dialoga v samem mladinskem sektorju. Ne zato, da bi ugotavljali, kdo je na »pravi« pot, pač pa, da skozi dialog odkrivamo drug drugega, imamo priložnosti za izmenjavo dobrih praks in seveda točko reference lastne identitete glede na vse druge prostore vzgoje in učenja. To je tista ideja o vsakoletnem tridnevem Festivalu mladinskega dela v Sloveniji.

Merljivost doseganja rezultatov in učinkov

Druga smer razmišljanja je povezana s pričakovanji po merljivosti rezultata. Nova pričakovanja do mladinskega dela povprašujejo po večjem merjenju rezultata. Išče se preproste odgovore, v katerih bo mogoče s številkami in dejstvi dokazati, da je vključenost posameznika dejansko pripomogla k njegovim večjim kompetencam in dejanski izrabi teh pridobljenih kompetenc. Z drugimi besedami, podatek o povprečnem uspehu na neki šoli je v redu, vendar mi prosim povejte, kakšna je stopnja zaposljivosti po zaključku izobraževanja na šoli. To pa je izziv.

Večina se bo strinjala z načelno tezo, da je »uspeh v življenju« vključenih v mladinsko delo zagotovo v povprečju večji od tistih, ki takšne izkušnje nimajo. Tukaj se v kontekstu mladinskega dela vračamo k vprašanju o kuri in jajcu. So mladi bolj uspešni v življenju zaradi vključenosti v mladinsko delo ali pa se v mladinsko delo vključujejo predvsem mladi, ki želijo več in so pripravljeni v to tudi vlagati. In seveda vprašanje, kaj je uspeh v življenju?

Merjenje dosežka neformalnega in priložnostnega učenju ob zaključkih projektov bo zato zelo pomembna točka izvajanja novega programa tako za nacionalno agencijo kot za upravičence. Youthpass kot instrument programa ostaja. Uspešnost delovanja nacionalne agencije se bo merila v številu izdanih potrdil Youthpass udeležencem projektov, ki pa jih bodo izdajali prijavitelji oziroma vsi partnerji v projektu. Zopet izziv za vse.

Odgovori na prave izzive, učinkovitost in široka uporabnost

Tretji točka razmisleka pa se navezuje na učinkovitost in pričakovanja po široki uporabnosti. To je še posebej poudarjeno v drugem ključnem ukrepu programa Erasmus+, ki nudi podporo za strateška partnerstva z namenom

razvoja otipljivih rezultatov s široko uporabno vrednostjo. V njem praktično ni omejitev, kdo je lahko prijavitelj in kdo je lahko partner. Velja načelo, da ni važno, kakšne barve je mačka, važno je, da lovi miši. Pomembna bo definicija relevantnosti posameznega izziva za širše okolje. Preprost odgovor na vprašanje, kaj se bo zaradi izvajanja projekta spremenilo v sodelujočih partnerjih, v njihovi okolici, v politikah različnih oblasti. Kar seveda takoj pripelje do drugega vprašanja: Kaj bomo naredili, da se dejansko zagotovi ta sprememba? Tukaj se začne dimenzija učinkovitosti. Lepe namere so dobre, a lepe namere, ki ostanejo zgolj namere, so tek v prazno.

Kaj pravzaprav pomeni izraz »mladina« v programu

Po svoje je izraz »področje mladine« v novem programu zavajajoč, še posebej ko ga postavljamo kot področje učenja skupaj s siceršnjimi formalnimi okviri vzgoje in izobraževanja ali poklicnim usposabljanjem. V tem kontekstu bi bilo bolje, da bi govorili o neformalnem izobraževanju oziroma priložnostnem učenju ali celo zgolj o izobraževanju, poklicnem usposabljanju in mladinskem delu.

Izraz mladina ali pa mladinski program je že do sedaj marsikdaj predstavljal vir nerazumevanja, kaj pravzaprav dosednji programi EU na področju mladine podpirajo. Ni dovolj, da nekaj počnejo zgolj osebe, ki sodijo v starostni razpon, kot ga predpisuje program. Dovolj je takrat, ko v ozadju stoji učna pot skozi izvajanje projekta, ki bo dajala možnost, da udeleženci s svojim praktičnim delom opravljajo učne preizkušnje za doseg vnaprej predvidenih učnih rezultatov sodelovanja. Pri tem je v kontekstu mladinskega dela kot specifičnega področja učenja zelo pomembno, na kakšen način so sami udeleženci vključeni v definiranje želenih učnih učinkov lastnega sodelovanja v projektu. Na koncu koncev je ena izmed ključnih kompetenc ravno kompetenca učenja učenja. In to je težko razviti, če ne začnemo z vprašanjem, kaj so moje učne potrebe za želeni cilj osebnega ali poklicnega razvoja. Konstrukcija mladinskih izmenjav in Evropske prostovoljne službe ponuja odlična izhodišča za soočanje s tem vprašanjem, pri čemer pa mora biti odgovor dan dolgo pred pošiljanjem predloga projekta v postopek sprejemanja.

S široko uporabnostjo in želenim večjim učinkom izvajanja projektov so povezana tudi okrepljena pričakovanja po razširjanju rezultatov projektov. Načrt

promocije samega projekta, predvsem pa doseženih učnih rezultatov, bo sestavni del vsebine prijave. Čim širše bo mogoče oceniti domet in uporabnost pričakovanega rezultata, bolje bo. Toda, zopet, vsaj za preproste aktivnosti ni potrebno delati velike znanosti. Udeleženci mladinske izmenjave lahko na svojih srednjih šolah v sodelovanju z dijaško skupnostjo organizirajo predstavitev pridobljenih spretnosti in seveda same zgodbe. Enako lahko naredijo v sodelovanju z občinskim svetom, kjer lokalnim odločevalcem lokalnih politik predstavijo uspešnost zgodbe zanje. Lokalna radijska postaja lahko pripravi oddajo z udeleženci.

Ne vstopamo bosi

Istočasno pa se lahko zavedamo, da v novi program ne vstopamo bosi. Od leta 1999 je bilo doseženega veliko. Zavedanje, da obstaja mladinsko delo in da je to področje neformalnega in priložnostnega učenja, je mnogo večje. Razvoj tega lahko spremljamo skozi besedila razpisov Urada RS za mladino, ki se skozi obdobje 15 let vse bolj usmerjajo v podporo mladinskemu delu tako v njegovih tradicionalnih kot novih oblikah.

Skozi zahteve, ki jih je postavljala program Mladi v akciji do vseh, ki so želeli pridobiti podporo iz programa,

so se uveljavljale temeljne značilnosti in okviri mladinskega dela v marsikateri organizaciji v Sloveniji. Premik od organizacije, ki pripravlja in ponuja aktivnosti za mlade, k organizacijam, ki podpirajo skupine mladih, da same organizirajo in izvedejo projekte, je očiten, res pa, da v prostor vstopajo vedno novi akterji in da se ta vaja vedno znova ponavlja.

Iz leta v leto se je širil krog tistih, ki so se s svojimi predlogi potegovali za sprejem v program. Res je, največje povpraševanje je bilo vedno za mladinske pobude, priložnost, ki je novi program ne ponuja več. Toda raslo je tudi povpraševanje po drugih možnostih. Brez dvoma lahko trdimo, da je vedno več organizacij

Razvojna pobuda, ki smo jo peljali v zadnjih dveh letih je ustvarila drobne, a pomembne korake. Mednarodno mladinsko delo in učne mobilnosti v polju mladine so dobile domovinsko pravico v marsikaterem dokumentu občinskih politik.

In na koncu koncev, razbili smo tudi tabu, da je učenje v mednarodnem prostoru zgolj stvar za najbolj perspektivne ali najboljše. S poudarjanjem možnosti za mlade z manj priložnostmi smo dosegli, da so učne mobilnosti postale tudi priložnost za tiste mlade, ki ne bodo nikoli prestopili praga fakultet, ki morda nimajo niti dokončane srednje šole in se ne šolajo več.

Strategija 2020 je ambiciozna. Obljublja možnost, da evropske družbe zadržijo svoje dosežke v globalizirani ekonomiji, pa naj gre za življenjski standard ljudi, ohranjanje socialne države ali demokratični ustroj družb. Vendar v svoji sporočilnosti dodaja tudi odtonek, da bo za vse to potrebno mnogo več napora in ciljne usmerjenosti delovanja. Čim manj praznega teka, čim manj izgubljenih priložnosti, ker ne smemo biti neučinkoviti, ker se ne smemo utapljati v drobnih malenkostih, ker ne znamo ali si ne drzemo.

In verjamem, da lahko tudi mladinski sektor v Sloveniji prispeva k ciljem te strategije. Program Erasmus+ je v svojem mladinskem poglavju lahko spodbuda za takšno usmeritev.

prepoznavalo izjemno priložnost, ki jo daje mednarodno mladinsko delo in učne mobilnosti v mladinskem delu.

Razvila so se partnerstva z organizacijami iz drugih držav, marsikdo lahko omeni, da so jim ravno ti stiki pomagali k izboljšanju njihovega lastnega delovanja, saj je sodelovanje s partnerji postavljalo nekakšno ogledalo, ki je sprožalo vprašanja. Tudi tista, ki si jih, zatopljeni zgolj v lastno realnost, ne bi nikoli zastavili, in se zato nikoli ne bi nič spremenilo.

Učinki so vidni na ravni lokalnih skupnosti. Vse več lokalnih skupnosti v svojih okvirih podpira mednarodno sodelovanje na področju mladine.

Širša slika

Vendar za vsem obstaja večja slika. Program Erasmus+ ima veliko ambicijo. Prispevati želi k uresničitvi strategije Evropa 2020. Nobena skrivnost ni, da želi ta strategija ohraniti, če ne celo prispevati k povečanju blagostanja vseh v Evropi. Zelo dobro identificira ključne izzive Evrope, pa naj gre za nujnost novega tehnološkega skoka, ki naj ga zagotovi dobro izobraženo in z vsemi mogočimi spretnostmi opremljeno prebivalstvo, ali nevarnost prevelike energetske odvisnosti in nujnost povečevanja energetske samozadostnosti.

Zavedamo pa se, da bo potrebno veliko vložkov v krepitev kompetenc mladinskih voditeljev in mladinskih delavcev, pa tudi akterjev v mladinskem sektorju na splošno. Zato bo ena pomembnih nalog prihodnje nacionalne agencije, ki bo pristojna za upravljanje in izvajanje mladinskega dela programa Erasmus+, ravno ta cilj. Z drugimi ključnimi deležniki pa lahko razvijemo program podpore za razvoj kompetenc, ki bodo prostor učenja v mladinskem delu vzpostavljali kot enakovreden prostor drugim prostorom učenja v naši družbi.

“Ponosni smo lahko, da so bili nekateri projekti na evropski ravni prepoznani kot primeri dobrih praks.”

Intervju z mag. Petrom Debeljakom, direktorjem Urada RS za mladino

S koncem letošnjega leta se izteka program Mladi v akciji, ki je bil naslednik programa Mladina (2000–2006) in njegovega predhodnika Mladi za Evropo (v Sloveniji 1999–2000). Kako ocenjujete vpliv programa na mladinski sektor v Sloveniji v preteklih letih?

Brez nepotrebnega pretiravanja lahko mirno rečem, da izjemen. Da je temu tako, se lahko zahvalimo spletu različnih dejavnikov in okoliščin. Od obsega sredstev in principa sofinanciranja, ki ga je program zagotavljal, do odličnega dela nacionalne agencije, ki je tudi s podpornimi mehanizmi zagotavljala konceptualno rast mladinskega sektorja. Sicer pa je najboljši odgovor na vaše vprašanje zadovoljstvo prijaviteljev v mladinskem sektorju in njihova skrb, da program ohrani samostojnost tudi v bodoče.

Uvedba programa Mladi v akciji je leta 2007 prinesla dve novi akciji, projekte mladih za demokracijo in srečanja mladih in odgovornih za mladinsko politiko, ki sta mladim omogočali soustvarjati družbo ter odprli prostor za strukturiran dialog s političnimi odločevalci. Kako in kje se danes kažejo rezultati teh akcij?

Čas za dokončne analize še prihaja, jasno pa je, da sta obe akciji omogočili odgovarjanje na izzive, ki so po svoji naravi bliže poslanstvu, ki jih

imamo v tem oziru država in lokalne skupnosti. Ni skrivnost, da smo preko tega uspeli krpiti nekatere vrzeli, povezane predvsem z denarnim tokom v mladinskem sektorju. Ponosni smo lahko, da so bili nekateri projekti na evropski ravni prepoznani kot primeri dobrih praks.

So se kje pokazale tudi pomanjkljivosti programa Mladi v akciji? Morda na katero od potreb ni odgovoril?

Bodimo poštenu. V osnovi gre vseeno za mobilnostni program. Menim, da smo ob dobri volji vseh, ki smo (so)odločali, uspeli v veliki meri zagotoviti, da je bil program namenjen tudi za domačo rabo. Zato je moja skrb prej obratna: kako tudi vnaprej zagotoviti, da bo sledil potrebam, ki jih beležimo v mladinskem sektorju.

Državni zbor RS je 24. oktobra 2013 sprejel Resolucijo o nacionalnem programu za mladino. Kaj je njegov namen in kateri so splošni cilji tega programa?

Temeljni cilj NPM je zagotoviti bolj pregleden in med posameznimi resorji usklajen pristop do problemov, s katerimi se soočajo mladi. Hkrati pa dati URSM-ju tudi vzvod, da učinke posameznih sektorskih politik tudi spremlja in meri. Posledično bo omogočeno lažje in na vladni ravni

enotno odzivanje na probleme. Ta pristop je spričo vedno bolj perečih težav, s katerimi se soočajo mladi v Sloveniji, nujen. Dodana vrednost NPM je tudi njegova horizontalna narava, saj združuje ukrepe na področjih, ki so v pristojnosti različnih ministrstev. Podobne strateške dokumente, kot je dobro znano, pozna večina držav članic EU.

Ali je k oblikovanju ciljev nacionalnega programa za mladino na katerem od področij kaj prispeval tudi program Mladi v akciji in njegovi predhodniki?

Težko bi rekel, da je k oblikovanju ciljev prispeval sam program. Prioritetna področja in cilji so bili namreč določeni in utemeljeni na podlagi rezultatov analiz in raziskav, ki smo jih v ta namen izvedli. Naša želja je namreč bila, da aktivnosti ne vodimo na pamet, temveč na podlagi dejstev. Čeprav marsikomu znotraj ministrstev sprva pogled v lastno ogledalo ni bil najbolj všeč (smeh).

Slovenci smo po nekaterih podatkih najmanj mobilen narod v EU in to velja tudi za mlade. Zakaj menite, da je tako?

Pri tej ugotovitvi svetujem previdnost, saj tega pojava ni mogoče pojasnjevati zgolj skozi statistiko. Ta resnično kaže na relativno nizko stopnjo mobilnosti, čeprav se stvar spreminja na bolje, tudi

kar se tiče notranje mobilnosti. Mladi so na primer z vsako generacijo bolj prilagodljivi glede dnevne migracije, povezane s šolskimi ali službenimi obveznostmi. S kančkom cinizma pa lahko ugotovim, da kot družba v zadnjih letih zelo dobro skrbimo za mednarodno mobilnost mladih, predvsem visoko izobraženih, ki pri nas ne najdejo smisla in prostora za svoj poklicni razvoj (smeh).

Vse več se govori tudi o tem, da mladi po odhodu v tujino, kjer naj bi pridobili neprecenljive mednarodne izkušnje, tam tudi ostajajo in se ne vračajo nazaj. Kaj menite, da je razlog za to, in kako bi lahko to morda preprečili?

Tudi tega pojava ne gre jemati enoznačno. Že prej sva ugotovila, da zaenkrat ne moremo govoriti o ekscesnosti pojava. So pa trendi resnično zaskrbljujoči. Absolutno se problema ne smemo lotiti s kakršnimkoli omejevanjem mobilnosti. To je nenazadnje tudi neizvedljivo. Ko bodo pogoji za prehod mladih na trg dela vsaj približno enaki, kot so jih imele generacije pred njimi, o tem pojavu ne bomo več govorili. Razloge in s tem odgovore je torej potrebno iskati v domačem sistemu, ne v mladih posameznikih. Sploh pri tistih, ki si s tem zgolj rešujejo lastno eksistenco. Osebnostno me sicer najbolj skrbi, da odhaja mlada elita. Tega si kot družba ne moremo privoščiti.

Seveda pa ima vsaka medalja dve plati. Po informacijah, ki mi jih je zaupal mariborski župan, trenutno več tisoč mladih dnevno delovno migrira v sosednjo Avstrijo. Si predstavljate situacijo v tem mestu, če te možnosti ne bi bilo?

Zdi se, da se težave mladih (nezaposlenost, stanovanjski problem ipd.) vse bolj selijo v obdobje okoli tridesetega leta in še kasneje. Ali menite, da bodo tudi programi na področju mladine morali začeti slediti tem trendom in dvigovati zgornjo mejo za udeležbo skladno s tem?

Res je. Danes trdimo, da je mlada generacija tista, ki je v največji meri prevzela bremena krize nase. Upam pa si napovedati, da bo na daljši rok dejanska žrtev generacija 30+. Pravilno ugotavljate, da se je meja med mladostjo in odraslostjo, ki je prvenstveno povezana s (kvalitetno) zaposlitvijo, v povprečju premaknila na ta rob. Vlada načrtuje (deloma pa že izvaja) relativno močan paket ukrepov za zaposlovanje mladih. Obstaja pa nevarnost, da bi utegnili s striktnim omejevanjem ukrepov na zakonsko določenih dopolnjenih 29 let starosti izpustiti del populacije, ki je neosamosvojena, ni pa več statistično mlada. Vseeno pa menim, da bo v ta namen treba oblikovati drugačen nabor javnih politik. Pri tem pa vidim težavo tudi v tem, da se na ravni oblikovanja politik teh problemov ne pokriva.

V prihodnje bo program Mladi v akciji del združenega programa Erasmus+. Kakšne spremembe si obetate in kako menite, da bo to vplivalo na sektor?

Trenutno si želimo čim bolj gladkega prehoda programa, tako v institucionalnem kot programskem smislu. Tukaj smo zaradi različnih razlogov naleteli na nekatere težave, ki pa jih upam, da mladinski sektor v praksi ne bo občutil. Seveda nas čaka tudi izziv priprave potencialnih upravičencev na prvi prijavi rok, ki bo že v drugi polovici meseca marca 2014. Spremembe, ki nas čakajo, niso tako majhne, kot se zdi na prvi pogled. Pričakujem, da bomo mladinskemu sektorju nekoliko manj naklonjen programski in podporni vidik lahko ustrezno kompenzirali s postopno vedno večjim finančnim kolačem znotraj programa.

Z uveljavitvijo novega programa Erasmus+ se izgublja možnost podpore nacionalnim mladinskim pobudam, ki so bile najbolj popularna možnost v dosedanjem programu in so spodbudile veliko pobudništva mladih po Sloveniji, celo v obliki neformalnih skupin mladih. Ali menite, da bi lahko oblikovali nacionalni program, ki bi nadaljeval spodbujanje in podporo takšnim oblikam delovanja mladih?

Ja, to je eden od momentov, o katerih sem govoril v okviru prejšnjega vprašanja. Bojim se, da imamo trenutno na nacionalni ravni preveč rigiden sistem, da bi lahko sledili tovrstnim pobudam. Je pa podpora novim pobudam del naših razmislekov v pripravah na oblikovanje instrumentov v okviru novega evropskega proračuna.

“ Za konec izkoriščam priložnost za čestitke in zahvalo prijaviteljem v programu Mladi v akciji, kakor tudi celotni ekipi Movita za odlično opravljeno delo. Bralcem Mladja pa tudi vse dobro v letu, ki prihaja. ”

participacija

kulturna
raznolikost

aktivno
državljanstvo

mladi
z manj
priložnostmi

neformalno
in
priložnostno
učenje

Na naslednjih straneh smo tokrat zbrali nekatere utrinke in ključne poudarke ter statistiko programa Mladi v akciji v letih 2007-2013.

Številke na prvem plakatu vključujejo vse aktivnosti, ki so bile izvedene s podporo programa: sprejete projekte, usposabljanja za EVS prostovoljce ter vse seminarje in aktivnosti, ki jih je v tem letih izvedel Movit kot Nacionalna agencija programa. V mladinski sektor se je v sedmih letih iz programa prelilo skoraj 13 milijonov evrov in učinki so danes še kako vidni. Kako so mladinske organizacije rasle in se razvijale s pomočjo programa, si lahko ogledate v rubriki Refleksije. Projekti so zajeli več kot 18.000 udeležencev, ki so tako pridobili pomembne neformalne učne izkušnje, ki so – če že ne spremenile – vsaj sooblikovale njihova prepričanja in odločitve v prihodnosti.

Številke na vseh ostalih plakatih se vežejo izključno na sprejete projekte. Pri pregledu po posameznih letih si lahko ogledate, kako je povpraševanje po sredstvih iz programa v Sloveniji iz leta v leto skokovito naraščalo in se v sedmih letih pravzaprav podvojilo. Na srečo je bolj ali manj skladno s tem rasla tudi višina razpoložljivih sredstev, tako da delež sprejema ni drastično upadel. Najnižji je bil leta 2011, ko je bilo sprejetih le 35 % vseh predloženih projektov, najvišji pa leta 2012, ko je bilo sprejetih 54 % vseh predloženih projektov, zahvaljujoč precejšnjemu povečanju sredstev v programu za sodelovanje s šestimi sosednjimi partnerskimi državami Vzhodnega partnerstva (Armenijo, Azerbajdžanom, Belorusijo, Gruzijo, Moldavijo in Ukrajino).

Program Mladi v akciji v letih 2007-2013

1 1 9 9

ŠTEVILO PROJEKTOV

1 2 . 7 5 3 . 6 1 6

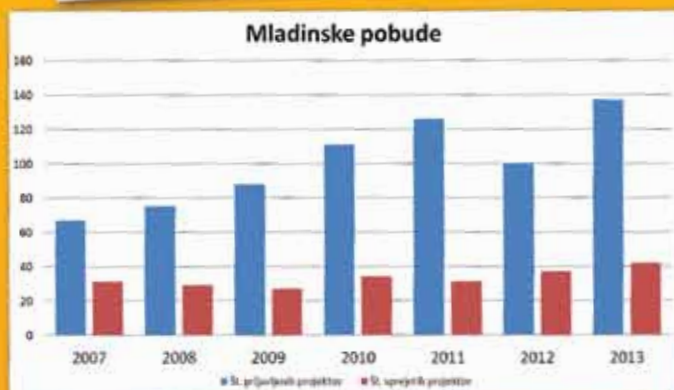
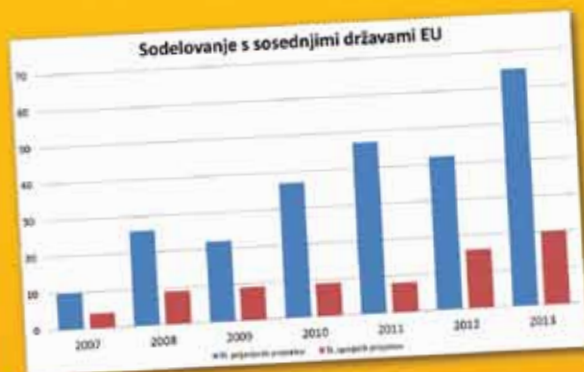
EUR DODELJENIH SREDSTEV

1 8 . 4 9 7

UDELEŽENCEV

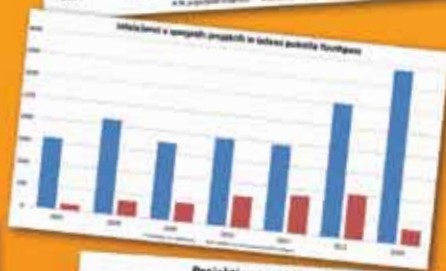
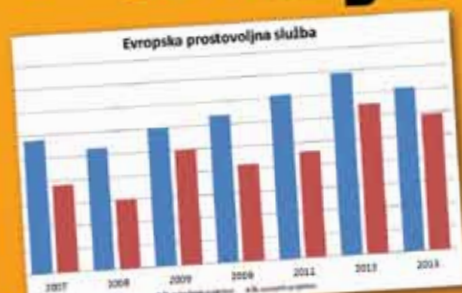
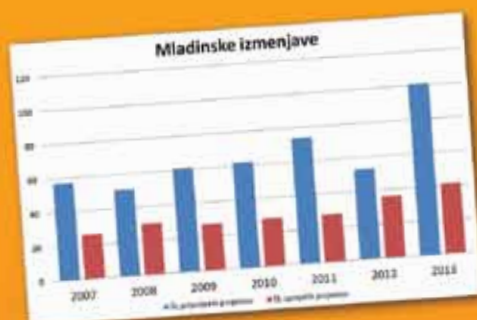

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT
URAD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA MLADINO

Program Mladi v akciji

v številkah

Evropska prostovoljna služba Spoznaj Trbovlje, Mladinski center Trbovlje

Mladinska izmenjava Euro, Mladinski center Kottlovnica

Mladinska izmenjava Vpliv pozitivne samopodobe, VIZ Višnja Gora

Mladinska pobuda Odpirac - evropski uličar, Neformalna skupina Melite Kovač

Evropska prostovoljna služba Help Me to Move, Društvo Mozaik - Društvo otrok

Mladinska izmenjava Meje, Mladinsko društvo Bistrica ob Sotli

Novost v programu v primerjavi s programom Mladina: akcija 1.3 Projekti mladih za demokracijo in akcija 5.1 Srečanja mladih in odgovornih za mladinsko politiko

Program Mladi v akciji v letu 2007

216
PREDLOŽENIH

in

110
SPREJETIH PROJEKTOV

1.217.866
EUR DODELJENIH SREDSTEV

1591
UDELEŽENCEV

Največ zanimanja je požel EVS - evropska prostovoljna služba

Evropska prostovoljna služba Act now - Against Discrimination on the Basis of Sexual orientation, Društvo informacijski center Legebitra

Evropska prostovoljna služba Balkan is Europe, Zveza primorskih študentov in dijakov

Mladinska izmenjava Izpod površja pod nebo 2, Društvo Center za pomoč mladim - podružnica Maribor

Izobraževalni obisk na delovnem mestu Participation of Young People in Public Life through Media, Društvo zaveznikov mehkega pristanka

Projekt mladih za demokracijo Povej naglas, Mladinski svet Ajdovščina

Usposabljanje Intercultural Rainbow, Škrlavec - dnevni center za mlade in družine

Mladinska izmenjava Izpod površja pod nebo, Društvo Center za pomoč mladim - podružnica Maribor

Upad zanimanja za EVS, povišanje zanimanja za akcijo 1.3
Projekte mladih za demokracijo
Nezanimanje za akcijo 5.1 Srečanja mladih in odgovornih
za mladinsko politiko opozarja na primanjkljaj vključevanja
akterjev na področju mladine v širše razprave o vlogi, pričakovanih učinkih in drugih družbenih dimenzijah mladinskega dela

Program Mladi v akciji v letu 2008

2 1 8

PREDLOŽENIH

in

1 1 0

SPREJETIH PROJEKTOV

1 . 2 7 7 . 4 6 3

EUR DODELJENIH SREDSTEV

2 1 3 6

UDELEŽENCEV

Uveljavljati se začne
Youthpass -
orodje za beleženje
učnih rezultatov
mladih na
posameznih
aktivnostih

Evropska prostovoljna služba
Skupaj lahko ustvarjamo, Zavod za
usposabljanje, vzgojo in izobraževanje
Janeza Levca

Mladinska izmenjava On the
Road with Martin Krpan,
Mladinski dom Jarše

Mladinska izmenjava S
kulturo v naravo, Društvo za
civilno družbo Slovenije - Lom

Mladinska pobuda
Moj vrt, Neformalna
skupina Moj vrt

Usposabljanje EU
(UN)LIMITED, Zveza
tabornikov Slovenije

Mladinska izmenjava Uporabi
in zadrži - kaj lahko storimo
za naš planet, Mladinski
center Nova Gorica

Mladinska izmenjava Rasizem
in ksenofobija v Sloveniji oz.
Ruski federaciji in nasilje nad
ženskami, Mladinsko društvo
pod Plešivcem

Program Mladi v akciji v letu 2009

2 6 1

PREDLOŽENIH

1 2 6

in SPREJETIH PROJEKTOV

1 . 4 4 5 . 4 8 9

EUR DODELJENIH SREDSTEV

1 7 4 4

UDELEŽENCEV

Rast
zanimanja
za vse
akcije, razen
mladinske
izmenjave

Razpoložljiva
sredstva
omogočajo sprejem
le 30% mladinskih
pobud, kar kaže na
izredno zanimanje
za to akcijo

Evropska prostovoljna služba
Volunteers for Volunteers, Zavod
Voluntariat

Mladinska pobuda
Eko art 2, Mladinski
center Medvode

Mladinska izmenjava
Vsak košček šteje,
Društvo Center za
pomoč mladim -
podružnica Maribor

Mladinska
pobuda Recikel
bikel, Socialna
akademija - zavod
za izobraževanje,
raziskovanje in
kulturo

Seminar Lead the Way!,
Združenje študentov
elektrotehnike in
računalništva

Projekt mladih za demokracijo
Little People Big Ideas!, Zavod
Akademija naprednih idej

Mladinska
pobuda
Eko art,
Mladinski
center
Medvode

Evropska komisija prvič objavi pobudo Mladi in mobilnost (Youth on the Move). V njej oriše svoje poglede na ključna vprašanja integracije mladih v družbo, v njej se večinoma govori o izobraževanju, pa tudi o učenju, kar je podrejeno zaposljivosti in potrebi po večjem podjetniškem duhu med mladimi. Vmesna evalvacija programa je pokazala, da je v Sloveniji program pomemben dejavnik podpore mladinskega dela. Kot najpomembnejšo učno izkušnjo oz. tematiko udeleženci prepoznajo mreženje, aktivno državljanstvo, mladinsko delo in prostovoljstvo.

Program Mladi v akciji v letu 2010

3 0 0

PREDLOŽENIH

1 2 7

in SPREJETIH PROJEKTOV

1 . 5 5 4 . 5 2 1

EUR DODELJENIH SREDSTEV

1 9 6 5

UDELEŽENCEV

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT
URAD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA MLADINO

Evropska prostovoljna služba Future Steps, Celjski mladinski center

Mladinska izmenjava Man, Don't get angry, Zavod Voluntrat

Projekt mladih za demokracijo Strategija, Mladinski svet Ajdovščina

Mladinska izmenjava Act to React, Društvo za promoviranje avtonomije ljudi

Uspesabljanje Everybody Speaks Teamwork, društvo Center za pomoč mladim

Mladinska pobuda Mednarodna pustna radost, Center za mlade Ruše - CEZAM

Srečanja mladih in odgovornih za mladinsko politiko Skupaj za nove priložnosti, Mladinski center Zagorje ob Savi

Evropska komisija je podala prvi predlog o združitvi programov, prezrla mnenje večine držav članic, da je potrebno ohraniti samostojen program na področju mladine. Mladinski sektor je s tem pričel izgubljati pomemben institucionalni okvir, ki je omogočal in spodbujal samostojni razvoj sektorja.

Program Mladi v akciji v letu 2011

Povečala se je povprečna višina dotacije na projekt, kar je vplivalo na to, da je bilo sprejetih praktično enako število projektov kot leto prej, a za precej več sredstev.

3 6 9 in 1 2 8
PREDLOŽENIH SPREJETIH PROJEKTOV

1 . 6 2 9 . 5 5 4
EUR DODELJENIH SREDSTEV

1 9 5 2
UDELEŽENCEV

Evropska prostovoljna služba Green Heart, Zavod O - Zavod školjeloške mladine

Evropska prostovoljna služba Preventivni programi za otroke, Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto

Mladinska izmenjava Bringing Old city Back to Life, Mladinski center Krško

Usposabljanje On the Tip of the Palm, Kulturo društvo Center plesa

Mladinska pobuda Gozni Skratki, Sumski patuljci, Mladinsko društvo Bistrica ob Sotli

Projekt mladih za demokracijo 18 - starost za vključevanje, Mladinski svet Slovenije

Usposabljanje Animate the Change, Kuku - Društvo za kreativno udeležbo.

Mladinska pobuda Na kmetiji je lepo, Prostovoljno gasilsko društvo Veliki Kamen

Po sprejetju skupnega sporočila (pregleda Evropske sosedne politike) maja 2011, so v obdobju 2012-2013 pod imenom Okno za mlade Vzhodnega partnerstva na voljo dodatna sredstva za povečanje števila projektov in udeležencev v programu Mladi v akciji iz šestih sosednjih partnerskih držav Vzhodnega partnerstva (Armenija, Azerbajdžan, Belorusija, Gruzija, Moldavija in Ukrajina). Program je zajel akcijo 2.1 Evropska prostovoljna služba ter akcijo 3.1 Sodelovanje s sosednjimi partnerskimi državami EU.

Obvezno je postalo e-predlaganje projektov, zmanjšalo se je število prijavnih rokov, spremenil pa se je tudi način izračuna zaprosene dotacije.

V duhu napovedane združitve nekaterih programov EU, se poenotijo tudi njihovi logotipi.

Program Mladi v akciji v letu 2012

3 2 2

PREDLOŽENIH

in

1 7 3

SPREJETIH PROJEKTOV

2 . 2 0 4 . 5 4 1

EUR DODELJENIH SREDSTEV

3 0 2 6

UDELEŽENCEV

Upad števila predloženih projektov je posledica zmanjšanja prijavnih rokov, saj ta sprememba omogoča manj možnosti za ponovno prijavo neuspešnih projektov.

Mladinska izmenjava Young People, Raise Your Voice, Center za pomoč mladim

Mladinska izmenjava Taste the Success 4, Turistično društvo Žetale

Mladinska izmenjava Taste the Success 2, Turistično društvo Žetale

Mladinska izmenjava Holistic youth, a holistic Europe!, Zavod Animavita (20)

Mladinska izmenjava Young People, Raise Your Voice 2, Center za pomoč mladim

Mladinska pobuda Odkleni potencial 2, Mladinski dom Jarše

Mladinska izmenjava Intercultural Sports Youth Exchange, Center šolskih in obšolskih dejavnosti

Novi program Erasmus+ dobiva končno podobo, predvidoma bo v mesecu decembru dokončno sprejet in potrjen

Potrdilo Youthpass postane v slovenskem jeziku na voljo za vse akcije programa

Program Mladi v akciji v letu 2013

4 3 0

PREDLOŽENIH

1 8 2

in SPREJETIH PROJEKTOV

2 . 5 4 6 . 5 3 1

EUR DODELJENIH SREDSTEV

PREDVIDOMA

3 9 0 8

UDELEŽENCEV

Velika porast predloženih projektov je posledica negotovosti, povezane s prihajajočim novim programom. Prijavitelji načrtujejo dolgoročno in prijavljajo obsežnejše projekte, kar se pozna tudi v številu sprejetih projektov in dodeljenimi sredstvi v primerjavi s prejšnjimi leti.

Erasmus+

Program Erasmus+ združuje dosežke več kot 25 letne zgodovine programov EU na področju izobraževanja, usposablja in mladine, ki so pokrivali tako evropsko kot izven evropsko dimenzijo. Novi program je rezultat integracije več programov EU in tako se pod enim imenom združeni programi Vseživljenjsko učenje, Mladi v akciji, Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink in programi sodelovanja z industrializiranimi državami na področju visokošolskega izobraževanja.

Erasmus+ želi spodbujati sinergijo in sodelovanje med različnimi področji izobraževanja, usposabljanj in mladine, odstraniti umetne meje med različnimi oblikami aktivnosti in projektov, spodbujati nove ideje, pritegniti nove prijavitelje s poklicnega področja in civilne družbe ter spodbujati nove oblike sodelovanja. Program Erasmus+ naj bi postal bolj učinkovito orodje za naslavljanje pravih potreb za razvoj ljudi in družbe v Evropi in izven nje.

Poleg omenjenih programov se programu Erasmus+ pridružujeta še dva nova stebra, program Jean Monnet, ki ostaja samostojen in nespremenjen, ter program Šport, ki je v programu novost.

Poglavje mladine v programu E+ ali Erasmus+ Mladi v akciji

Akcije in aktivnosti, ki jih je omogočal program Mladi v akciji, v novem programu ostanejo v večini, nekatere z rahlimi spremembami ali pod drugačnim imenom, najdemo pa jih v vseh treh ključnih ukrepih, v katerih so zastopane aktivnosti programov izobraževanja, usposabljanj in mladine.

Ključni ukrep

1

Učna mobilnost posameznikov

Ta ukrep ima tri podukrepe, ki omogočajo več različnih aktivnosti. Aktivnosti, poznane v programu Mladi v akciji, se skrivajo v prvem podukrepu – učni mobilnosti za posameznike, kjer je mladinskemu sektorju omogočeno sodelovanje v programu z mladinskimi izmenjavami, evropsko prostovoljno službo in mobilnostjo mladinskih delavcev.

Omenjene aktivnosti v grobem ostajajo takšne, kot jih poznamo iz preteklega

programa, spremenili so se nekateri kriteriji pri merilih za upravičenost (krajše minimalno obdobje trajanja mladinskih izmenjav, višja minimalna starost udeležencev evropske prostovoljne službe, daljše obdobje maksimalne dolžine projektov, ipd.), poleg tega pa je prišlo do sprememb tudi pri izračunu dotacije za posamezen projekt – npr. pri potnih stroških. Uveljavljajo se pavšalni zneski glede na razdaljo med krajem odhoda in krajem aktivnosti, zato ne bo več

povračil določenega odstotka zneskov na podlagi računov, spremembe pa so predvidene tudi pri izračunu dotacije za individualne in skupinske projekte EVS.

Poglavitne spremembe za aktivnosti v okviru KA1 primerjavi s programom Mladi v akciji si lahko ogledate v preglednicah, podrobnejše informacije pa so na voljo v Vodniku po programu E+.

I. SPREMEMBE POGOJEV UPRAVIČENOSTI GLEDE NA PROGRAM MLADI V AKCIJI

1. MLADINSKE IZMENJAVE

	Mladi v akciji 2007-2013	Erasmus+ Mladi v akciji 2014
Trajanje projekta	3-15 mesecev	3-24 mesecev
Trajanje aktivnosti	6-21 dni, brez dni potovanja	5-21 dni, brez dni potovanja
Upravičeni udeleženci	Mladi med 13 in 25 let, ki zakonito prebivajo v državah predlagateljev, pri čemer je lahko največ 20% udeležencev starih tudi med 26 in 30 let	Mladi med 13 in 30 let, ki zakonito prebivajo v državah predlagateljev

POMEMBNO:

Na tem mestu objavljamo zgolj spremembe pogojev upravičenosti v primerjavi s programom Mladi v Akciji (2007-2013).

Pregled in opredelitev vseh pogojev upravičenosti za sprejem projektov mladinskih izmenjav, evropske prostovoljne službe in projektov mobilnosti mladinskih delavcev si lahko ogledate v Vodniku po programu (od strani 68 dalje).

2. EVROPSKA PROSTOVOLJNA SLUŽBA

	Mladi v akciji 2007-2013	Erasmus+ Mladi v akciji 2014
Upravičeni udeleženci	Mladi med 16 in 30 let, ki zakonito prebivajo v državi enega od predlagateljev	Mladi med 17 in 30 let, ki zakonito prebivajo v državi enega od predlagateljev

POSEBNOST: Large Scale European Voluntary Service projects (Prijava pri Izvršilni agenciji v Bruslju)

	Erasmus+ Mladi v akciji 2014
Trajanje projekta	3-12 mesecev
Trajanje aktivnosti	5 dni-2 meseca, brez dni potovanja
Upravičene aktivnosti	Poleg aktivnosti, ki so upravičene pri EVS, tudi spremljajoče aktivnosti kot so konference, sestanki, seminarji in delavnice.
Število udeležencev	Najmanj 30
Upravičeni udeleženci	Mladi med 17 in 30 let, ki zakonito prebivajo v programski ali sosednji partnerski državi. Posameznik se takšnega projekta lahko udeleži le enkrat v življenju.
Upravičeni prijavitelji	Organizacije, s sedežem v programski državi, ki so neposredno povezane z dogodkom na evropski ravni na področju mladine, kulture ali športa, ali pa so z organizatorjem tovrstnega dogodka podpisale sporazum o sodelovanju
Kje se prijaviti	Prijave sprejema Izvajalska agencija v Bruslju
Kdaj se prijaviti	3. april ob 12h
Kraj izvajanja aktivnosti	Aktivnost mora potekati v programski državi, kjer poteka tudi dogodek na evropski ravni na področju mladine, kulture ali športa

3. MOBILNOST MLADINSKIH DELAVCEV

	Mradi v akciji 2007-2013	Erasmus+ Mradi v akciji 2014
Trajanje projekta	3-18 mesecev	3-24 mesecev
Trajanje aktivnosti	Odvisno od aktivnost, najdaljša največ 20 dni	2 dni do 2 meseca
Kje prijaviti projekt	Predlagatelj, ki aktivnost gosti, prevzame vlogo usklajevalne agencije in aktivnost prijavi pri svoji NA	NA v državi prijavitelja

II. SPREMEMBE FINANCIRANJA

1. POTNI STROŠKI:

uvajajo se pavšalni prispevki k stroškom prevoza glede na razdaljo med bivališčem udeleženca in lokacijo aktivnosti

	Mladinske izmenjave	EVS	Mladinski delavci
10 – 99 KM	20 eur	/	/
100 – 499 KM	80 eur	180 eur	180 eur
500 -1999 KM	170 eur	275 eur	275 eur
2000 – 2999 KM	270 eur	360 eur	360 eur
3000 – 3999 KM	400 eur	530 eur	530 eur
4000 – 7999 KM	620 eur	820 eur	820 eur
8000 – 19999 KM	830 eur	1100 eur	1100 eur

2. DRUGI PRISPEVKI IZ PROGRAMA

POMEMBNO:

Nekateri prijavitelji (javna telesa na regionalni in nacionalni ravni ipd.) bodo v programu lahko sodelovali, vendar bodo imeli zmanjšane prispevke glede na spodaj objavljene. Več o tem v Vodniku po programu (stran 75).

... na časovno enoto aktivnosti v projektu, če aktivnost poteka v Sloveniji	Mladinske izmenjave	EVS	Mladinski delavci
Stroški projekta	34 eur na udeleženca na dan	20 eur/dan za aktivnost, ki traja 5 oz. 14 dni-2 meseca 580 eur na mesec za aktivnost, ki traja 2-12 mesecev	60 eur na udeleženca na dan, največ 1100 eur na udeleženca
Dodatek za prostovoljca	/	3 eur/dan za aktivnost, ki traja 5 oz. 14 dni-2 meseca 85 eur na mesec za aktivnost, ki traja 2-12 mesecev	/
Jezikovna podpora za prostovoljce	/	150 eur samo za aktivnosti, daljše od 2 mesecev, podpora mora biti utemeljena v prijavnem obrazcu (Podpore ni mogoče zaprositi za jezike, za katere bo zagotovljena »on line« jezikovna podpora)	/
Podpora osebam s posebnimi potrebami	100% povrnjenih stroškov	100% povrnjenih stroškov	100% povrnjenih stroškov
Izredni stroški	100% povrnjenih stroškov	100% povrnjenih stroškov	100% povrnjenih stroškov
Podpora za spremljajoče aktivnosti pri Large Scale EVS	/	80% povrnjenih stroškov	/
... na časovno enoto aktivnosti v projektu, če aktivnost poteka v partnerski državi v soseščini	Mladinske izmenjave	EVS	Mladinski delavci
Stroški projekta	29 eur na udeleženca na dan	15 eur/dan za aktivnost, ki traja 5 oz. 14 dni-2 meseca 440 eur na mesec za aktivnost, ki traja 2-12 mesecev	48 eur na udeleženca na dan, največ 1100 eur na udeleženca
Dodatek za prostovoljca	/	2 eur/dan za aktivnost, ki traja 5 oz. 14 dni-2 meseca 55 eur na mesec za aktivnost, ki traja 2-12 mesecev	/
Jezikovna podpora za prostovoljce	/	150 eur samo za aktivnosti, daljše od 2 mesecev, podpora mora biti utemeljena v prijavnem obrazcu (Podpore ni mogoče zaprositi za jezike, za katere bo zagotovljena »on line« jezikovna podpora.)	/
Podpora osebam s posebnimi potrebami	100% povrnjenih stroškov	100% povrnjenih stroškov	100% povrnjenih stroškov
Izredni stroški	100% povrnjenih stroškov	100% povrnjenih stroškov	100% povrnjenih stroškov
Podpora za spremljajoče aktivnosti pri Large Scale EVS	/	80% povrnjenih stroškov	/

Strateška partnerstva na področju mladine

Investicija v človeški kapital – znanje in dodana vrednost. Tako bi lahko najkrajše opisali idejo novega programa Erasmus+. Ta ideja se umešča v širši okvir strategij v EU, predvsem Strategijo 2020, ki imajo namen oživiti razvoj Evrope na različnih področjih, s povezovanjem različnih politik, sektorjev, strok, skupin, generacij itd. Izobraževanje, usposabljanje, mladina in šport so ključna področja, ki jih v tem okviru prepozna strategija EU 2020.

Kot pri vseh strategijah, so poleg vprašanja, kaj – kakšni so cilji, bistvena vprašanja, kako doseči cilje, kakšna je pot za doseg zastavljenih ciljev ter katere so ciljne skupine in področja, ki jih zajema okvir postavljenih ciljev in kakšne učinke se pričakuje z uresničevanjem ciljev. S takim širšim pogledom je bil v okviru programa Erasmus+ oblikovan Ključni ukrep 2 – Sodelovanje za inovacije in izmenjavo dobrih praks, v okviru katerega so na voljo štiri vrste aktivnosti, med njimi tudi strateška partnerstva na področju izobraževanja, usposabljanja in mladine.

Najširše gledano, na sistemski ravni, se pričakuje, da bodo aktivnosti v okviru Ključnega ukrepa 2 sprožile modernizacijo in krepitev izobraževalnih sistemov, sistemov usposabljanja in sistemov na področju mladine, kot odgovor na izzive sodobnega zahodnega sveta. Pri tem so v ospredju predvsem vprašanja zaposlovanja, ekonomske stabilnosti in rasti, kot tudi vzpodbuda za aktivno participacijo v demokratičnem življenju. Vse aktivnosti v okviru Ključnega ukrepa 2 imajo namen vzpostaviti pozitivne dolgotrajne učinke na vključene organizacije, politične sisteme, v okviru katerih se odvijajo aktivnosti, kot tudi na osebe, neposredno ali posredno vključene v načrtovane in izvedene aktivnosti.

Strateška partnerstva – splošno

Bolj specifičen namen strateških partnerstev znotraj Ključnega ukrepa 2 je podpora razvoju, prenosu in implementaciji inovativnih praks v organizacijah, na lokalni, regionalni, nacionalni ali evropski ravni. Ti cilji bodo v aktivnostih najrazličnejših projektov usmerjeni na politične cilje, izzive in potrebe znotraj specifičnega sektorja ali med posameznimi sektorji (izobraževanje, poklicno usposabljanje, mladina). Vedno pa se bodo projekti odvijali v okviru letnih prioritet in ciljev programa Erasmus+.

Strateška partnerstva omogočajo sodelovanje med organizacijami, ki delujejo na področju izobraževanja, usposabljanja in mladine, kot tudi podjetjem, javnim oblastem in različnim civilno-družbenim organizacijam z namenom implementacije inovativnih praks, ki vodijo na višjo raven poučevanja, izobraževanja, usposabljanja in mladinskega dela. Take prakse naj bi prispevale k institucionalni modernizaciji in socialnim inovacijam. Projekti zajemajo najrazličnejše vrste aktivnosti. Od prenosa dobrih praks med organizacijami do razvoja inovativnih pristopov pri upravljanju, izobraževanju,

usposabljanju, mladinskem delu itd. Aktivnosti lahko vključujejo tudi razvoj sistemov priznavanja in beleženja učnih kompetenc in tudi sodelovanje med regionalnimi oblastmi z namenom vključevanja različnih organizacij v procese in razvoj. Poseben pomen imajo tudi aktivnosti za krepitev in razvoj podjetnosti in tistih kompetenc, ki prispevajo k aktivnemu državljanstvu in podjetništvu (vključno s socialnim podjetništvom).

Transnacionalne mladinske pobude

Transnacionalne mladinske pobude so specifična oblika strateških partnerstev, ki jih omogoča program Erasmus+. Mladi v akciji na področju mladine. To je oblika aktivnosti, ki je že do sedaj veljala kot ena izmed možnih oblik izvajanja projektov. Specifičnost te oblike v primerjavi s splošno definicijo strateških partnerstev je v tem, da za izpolnjevanje meril upravičenosti zadostuje že sodelovanje dveh partnerjev iz dveh različnih držav. Seveda je lahko partnerjev tudi več. Kljub tej, do sedaj že znani arhitekturi projektov, pa lahko dodamo, da bodo aktivnosti v programu Erasmus+: Mladi v akciji morale dosegati višje standarde,

kot je to morda veljalo do zdaj. Že izhodišča programa temeljijo na višje zastavljenih ciljih in pričakovanih glede rezultatov projektov. Konkretnješe se v transnacionalnih mladinskih pobudah to kaže kot raziskovanje, dodatno razširjanje rezultatov, produkcija inovativnih metod, pripomočkov, praks z vključevanjem več različnih populacij mladih in akterjev iz različnih sektorjev ali le znotraj sektorja mladine. Temeljno križišče dejavnosti ostaja v okviru mladinskega dela.

Preseganje klasičnega pomena mladinskega dela

Mladinsko delo je glede na družbene realnosti v različnih državah in sistemih blaginje različno pozicionirano. Poleg tega, da ni formalizirano, je skupna značilnost v vseh evropskih državah, da država v širšem ali ožjem obsegu prepozna mladinsko delo, ki ima svoj prostor in predmet dela, a tudi povezovalno medsektorsko funkcijo. Glavni cilj je vedno rezultat za posameznika in mladino kot družbeno skupino. Seveda pa je definiranje mladinskega dela v različnih državah različno. Definicije se dopolnjujejo in prekrivajo. Če je mladinsko delo ob svojem nastanku pomenilo predvsem pridobivanje osnovnih kompetenc branja, pisanja, družbenega preizkušanja in družbenega vključevanja ter se kasneje nadgradilo s pridobivanjem kompetenc aktivnega državljanstva, participacije in človekovih pravic, je mladinsko delo danes pred novimi izzivi.

Primer

Upravičene organizacije v okviru strateških partnerstev so vse znane pravne oblike organizacij. To pomeni, da lahko v projektu sodelujejo javni zavod, društvo, zasebno podjetje in morda še javni organi idr. Ustreznost partnerstva se meri glede na cilje projekta, ki si ga partnerji zastavijo. Če pa je namen projekta vzpostavitev dobre koordinacije med različnimi akterji na lokalni ravni, spremljanju učinkov praktičnih izkušenj mladih v civilni družbi ter njihov vpliv na podjetnost in zaposlovanje mladih, kot tudi razvoj lokalnega mladinskega sektorja in podjetništva med mladimi, pa so lahko v partnerstvo več držav vključeni še lokalno mladinsko društvo, podjetje in na primer sindikat (mladinska sekcija). Pomembno je, da partnerji določijo vodilno organizacijo, prijavitelja, ter naloge v okviru ciljev, ki jih dosega vsaka organizacija na svojem področju in ki prispevajo k skupnim ciljem. V ta namen so upravičeni stroški za vodenje projekta za vsako organizacijo, različni stroški za udeležence v projektu, njihovi potni stroški, stroški produkcije intelektualne lastnine (metode, pripomočki, orodja, publikacije, študije itd.) ter tudi stroški usposabljanj za posameznike in skupine znotraj projekta v okviru partnerstva.

Izzivi zaposlovanja mladih ter njihovega vključevanja v družbo in prevzemanja odgovornosti za življenje v skupnosti, vse do državne in mednarodne ravni, je morda danes najbolj pereča tema, a ni prvič na seznamu politik. Tokrat pa je izpostavljena zelo očitno. Program Erasmus+ je zasnovan tako, da najširše odgovarja na te izzive skupaj z drugimi politikami, ki se oblikujejo na nacionalni, regionalni in lokalni ravni. Kaj je torej novega, ko govorimo o mladinskem delu? Nekateri govorijo o nadgradnji, drugi o instrumentalizaciji, tretji spet o novih priložnostih za mladinsko delo. Ne glede na različna mnenja in vizije je jasno, da evropski okvir ukrepov, ki jih predstavlja program Erasmus+, na novo določa smer in poslanstvo mladinskega dela oziroma so pričakovanja do mladinskega dela nekoliko posodobljena, v kolikor gre za implementacijo javnih politik.

Namesto zaključka

Cilji programa Erasmus+: Mladi v akciji, so cilji, ki zajemajo prihajajoče 7-letno obdobje razvoja in nadaljevanja evropskih programov na področju mladine. Izkušnja implementacije aktivnosti mladinskih demokratičnih projektov, ki je bila tudi nova akcija v programu Mladi v akciji, kaže, da programi ustvarjajo učinke. Želimo si lahko le, da bi bili ti globlji in širši, da bi projekti v Sloveniji v novem programu še okrepili mladinski sektor in mladinsko delo in da bi uspeli prenesti dobre prakse tudi v ostale sektorje. Izzivov prav gotovo ne manjka. Le drznosti morda.

Projekti za reformo politik – dialog med mladimi in političnimi odločevalci

Ukrep nadomešča in nadaljuje filozofijo nekdanje akcije 5.1. - v tej akciji bo mogoče izvajati tako nacionalne/ oz. lokalne projekte kot tudi projekte s partnerji iz drugih držav, vključno s sosednjimi partnerskimi državami.

In za kaj gre pri tej akciji?

Od mladih se pogosto pričakuje aktivno sodelovanje v demokratičnem življenju Evrope – a je to mogoče le, če lahko mladi tudi kaj povedo in sooblikujejo. In temu je namenjen strukturirani dialog, ki je instrument za participacijo mladih v okviru nove Strategije EU za mlade, s katero so se države članice namenile do leta 2018 izboljšati položaj mladih v Evropi. Strukturirani dialog omogoča, da se mladi od spodaj navzgor vključujejo v oblikovanje evropskih politik. Dialog lahko poteka na različne načine, medtem ko so teme in časovni okvir razprav določeni vnaprej.

Možne oblike nacionalnih in mednarodnih projektov v okviru te akcije so:

- razprave o prednostnih nalogah in ciljnih strukturiranega dialoga in Strategije EU za mlade,
- priprave uradnega mladinskega dogodka vsakokratnega predsedstva EU,
- dogodki v okviru Evropskega tedna mladih,
- srečanja, namenjena razpravam in informiranju na temo "sodelovanja v demokratičnem življenju",
- posvetovanje z mladimi o njihovih potrebah na področju participacije,
- simulacije, ki predstavljajo delovanje demokratičnih procesov.

Kaj je še pomembno vedeti?

- Z dialogom ni mišljen dialog med elitami. V strukturiranem dialogu morajo imeti možnost sodelovati vsi mladi, zato je sodelovanje mladih z manj priložnostmi še posebej pomembno.
- Projekt lahko traja od treh do 24 mesecev, v njem pa mora sodelovati najmanj 30 udeležencev v starosti med 13 in 30 let.
- V strukturiranem dialogu lahko sodelujejo tako programske kot tudi sosednje partnerske države.

Podrobnejše informacije o tem ukrepu so na voljo v Vodniku po programu.

Poglavje izobraževanja in poklicnega usposabljanja, vključno s programom Jean Monnet v novem programu Erasmus+

Pripravil: Cmepius, Center RS za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja

Skoraj vse aktivnosti, ki so se izvajale v okviru programa Vseživljenjsko učenje, se bodo lahko izvajale tudi v okviru programa Erasmus+. Le način in poimenovanje je nekoliko spremenjeno. Pa pogledjmo, kako bo po novem.

Struktura programa **Erasmus+** bo zelo poenostavljena in je bila pripravljena predvsem z mislijo na končnega uporabnika. Posamezniku ne bo več potrebno iskati na različnih naslovih, saj so se skoraj vse aktivnosti s področja izobraževanja, usposabljanja in mladih ter celo športa združile v okvir programa **Erasmus+**. Veliko število različnih programov, podprogramov, akcij, ukrepov, pobud in pozivov (in znotraj njih preko 50 ciljev in 60 ukrepov) je sedaj razporejenih v tri ključne ukrepe, ki bodo lahko prepoznavni in razumljivi.

Cilj nove strukture ni le **lažja dostopnost in boljša preglednost** možnosti za posameznika, izboljšala naj bi se tudi **učinkovitost izvajanja** vseh aktivnosti programa. Na razpolago bo več sredstev, zato je njihova učinkovita poraba pomembna za doseg zastavljenih ciljev. To neposredno pomeni več možnosti za študente, vajence, učitelje, odločevalce in druge, ki so aktivni na področju izobraževanja, ne glede na izobraževalni sektor (vrtci, OŠ, SŠ, poklicne

šole, višje šole, visokošolski zavodi, ljudske univerze in drugi izobraževalci odraslih). Poudarek je na **izboljšanju kakovosti** izvajanih aktivnosti in s tem na zagotovitvi **pozitivnih učinkov za posameznike**, njihove **matične institucije in posledično sisteme** na nacionalnih in na evropski ravni.

Veliko torej ostaja nespremenjenega. V okviru novega programa se bodo možnosti za sodelovanje in mobilnost le še razširile – na razpolago bo **več sredstev** za študij, usposabljanje in poučevanje v tujini za študente, dijakke, učitelje, trenerje, ravnatelje, organizatorje izobraževanj, svetovalne delavce ipd. Več možnosti bo za institucije in organizacije s področja izobraževanja in usposabljanja ter mladinske organizacije, pa tudi podjetja in druge deležnike za sodelovanje v partnerstvih z namenom izmenjave dobrih praks in spodbujanja inovacij. **Več sodelovanja** bo mogoče s tretjimi državami.

In kakšen je novi program Erasmus+ glede na sedanjo strukturo programa VŽU? Ni več podprogramov Comenius, Leonardo da Vinci, Erasmus, Grundtvig in Študijski obiski, ni več akcij znotraj podprogramov. Sedaj so tu 3 ključne aktivnosti v vseh 4 sektorjih izobraževanja:

Kakšne aktivnosti so možne v katerem od ključnih ukrepov, je razvidno iz sheme programa Erasmus+ za decentralizirane aktivnosti. Naj opozorimo, da je shema pripravljena na podlagi trenutno razpoložljivih informacij.

SHEMA: Decentralizirane aktivnosti Erasmus+: Kam se umestijo aktivnosti programa Vseživljenjsko učenje?

	ŠOLSKI SEKTOR (douniverzitetno izobraževanje – vrtci, OŠ, SŠ)	SEKTOR POKLICNEGA IZOBRAŽEVANJA IN USPOSABLJANJA (začetni in nadaljevalni nivo)	TERCIARNO IZOBRAŽEVANJE (višje strokovne šole in visoko šolstvo)	IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH
KLJUČNA AKTIVNOST 1 Učna mobilnost posameznikov	Comenius IST Študijski obiski	LDV IVT LDV VETPRO Študijski obiski	Erasmus IM Študijski obiski	Grundtvig IST Grundtvig VIS Študijski obiski
KLJUČNA AKTIVNOST 2 Strateška partnerstva	Comenius šolska partnerstva Comenius regio partnerstva Comenius centralizirane aktivnosti	LDV prenos inovacij LDV partnerstva Leonardo da Vinci centralizirane aktivnosti	Erasmus intenzivni programi Erasmus centralizirane aktivnosti	Comenius regio partnerstva Grundtvig centralizirane aktivnosti

KLJUČNI UKREP 1: UČNA MOBILNOST POSAMEZNIKOV (KA1: Learning Mobility of Individuals)

obsega mobilnost znotraj EU kot tudi zunaj nje, vključno z izobraževanjem in usposabljanjem, pripravnostjo, poučevanjem in strokovnim razvojem, neformalnimi mladinskimi dejavnostmi (npr. prostovoljstvo). Erasmus+ bo zagotovil priložnost za učenje v tujini do 5 milijonom ljudem v okviru vseh izobraževalnih sektorjev. Evropejci bodo imeli možnost za študij, usposabljanje ali poučevanje na visokošolskih zavodih kjerkoli na svetu in neevropski študenti in zaposleni bodo imeli več možnosti za študij, poučevanje in učenje v Evropi. Projektom mobilnosti v okviru KA1 bo namenjeno preko 60 % celotnega proračuna za program Erasmus+.

► Kaj iz VŽU je sedaj KA1?

- Comenius – nadaljnja izobraževanja in usposabljanja (IST)
- Erasmus – individualna mobilnost (IM)
- Leonardo da Vinci – projekti mobilnosti (IVT in VETPRO)
- Grundtvig – nadaljnja izobraževanja in usposabljanja (IST)
- Grundtvig – obiski in izmenjave
- Študijski obiski

► Bistvena sprememba?

- NI VEČ PRIJAV POSAMEZNIKOV – vse mobilnosti za svoje zaposlene/dijake/štolente prijavi v okviru projekta mobilnosti matična organizacija
- samo EN rok za prijavo letno

KLJUČNI UKREP 2: SODELOVANJE ZA INOVACIJE IN DOBRE PRAKSE (KA2: Cooperation for innovation and exchange of good practices)

zajema projektno sodelovanje oz. inovativna partnerstva med izobraževalnimi ustanovami, mladinskimi organizacijami, podjetji, lokalnimi in regionalnimi oblastmi in nevladnimi organizacijami ter drugimi relevantnimi deležniki. Namen je spodbuditi razvoj in izvajanje inovativnih praks v izobraževanju, usposabljanju in mladinski dejavnosti, krepitev zmogljivosti institucij in povečano strateško sodelovanje s sosedskimi državami, razvitimi gospodarstvi in gospodarstvi v razvoju. Na ta način naj bi izboljšali zaposljivost, ustvarjalnost in podjetniško naravnost posameznikov.

► Kaj iz VŽU je sedaj KA2?

- Comenius – šolska in regio partnerstva (PAR), centralizirane akcije
- Erasmus – intenzivni programi (IP), centralizirane akcije
- Leonardo da Vinci – partnerstva (PAR), prenos (TOI) in razvoj (DOI) inovacij, centralizirane akcije
- Grundtvig – učna partnerstva (PAR), centralizirane akcije

► Bistvena sprememba?

- NI več točno določenih TIPOV decentraliziranih projektov, vse je združeno v STRATEŠKA PARTNERSTVA
- v projektne aktivnosti se lahko vključi tudi npr. organizacijo delavnic in mobilnosti učencev/odraslih učečih se (katerih mobilnost ni mogoča v okviru KA1)

KLJUČNI UKREP 3: PODPORA ZA REFORMO POLITIK (KA3: Policy Reform)

v državah članicah in sodelovanje s tretjimi državami. Reforma politik bo usmerjena v krepitev orodij in učinkov odprtih metod koordinacije in izvajanje strategije Evropa 2020. Poudarek bo na krepitvi podlag za oblikovanje politik in izmenjavi dobrih praks. Podpora bo vključevala izvajanje orodij za transparentnost in preglednost v EU (ECTS, ECVET, EUROPASS, YOUTHPASS), mednarodne študije in podporo posebnih procesov, kot sta bolonjski (visoko šolstvo) in kopenhagenski (poklicno izobraževanje in usposabljanje). Poleg opisanih aktivnosti znotraj treh ključnih ukrepov sta vključena dva popolnoma nova elementa:

- v KA1: shema garancij za posojila za študij magistrske stopnje (financiranje rednega študija druge stopnje v tujini) in
- v KA2: vzpostavitev 400 »koalicij znanja« in »koalicij sektorskih znanj«; koalicije znanja so

obsežna partnerstva med visokošolskimi institucijami in podjetji, ki spodbujajo ustvarjalnost, inovativnost in podjetništvo, ki jih ponujajo nove priložnosti za izobraževanje in kvalifikacije. Koalicije sektorskih znanj so partnerstva med izvajalci usposabljanja in podjetji in spodbujajo zaposljivost z oblikovanjem novih sektorsko specifičnih učnih načrtov in inovativnih oblik poklicnega izobraževanja in usposabljanja.

Ključni ukrepi predstavljajo tri od petih stebrov programa Erasmus+. Preostala stebra sta še

- program **Jean Monnet** in
- program **Šport**.

Program Jean Monnet je že sedaj del programa Vseživljenjsko učenje in ga v celoti centralizirano izvaja Evropska komisija. Podpira študij evropskih integracij preko finančne podpore visokošolskim institucijam, ki te vsebine izvajajo. V okviru programa Erasmus+ ostaja popolnoma nespremenjen.

Bistveni poudarki:

- Vsa mobilnost posameznikov ostaja vsebinsko nespremenjena (mobilnost študentov, dijakov, mladih, učnega osebja), a se bo v vseh sektorjih izvajala preko projektov mobilnosti, ki jih bo predložila matična institucija – **individualnih prijav posameznikov na nacionalno agencijo ni več**.
- **Mobilnost oseb na trgu dela, ki niso del izobraževalnega sistema (prej Leonardo da Vinci – PLM), ni več mogoča v okviru programa Erasmus+.** Te aktivnosti bodo posamezne države lahko podprle v okviru sredstev Evropskega socialnega sklada.
- **Projekti strateških partnerstev nimajo različnih strogo določenih struktur** (kot sedaj projekti

Partnerstev, Prenosa inovacij in Razvoja inovacij). Podane bodo minimalne zahteve (število partnerjev, število sodelujočih držav), ki bodo veljale za vse projekte na vseh področjih. Ključna bo vsebina in uresničevanje ciljev programa.

- Vse aktivnosti bodo morale izkazovati močno evropsko dimenzijo in uresničevanje ciljev programa Erasmus+. Program ne bo imel več nacionalnih vsebinskih/ administrativnih prioritet.

Za institucije, ki so v programih že sodelovale, program Erasmus+ torej ne prinaša drastičnih sprememb. Za nove sodelujoče pa je struktura veliko enostavnejša in dostopnost do sodelovanja lažja.

Poglavje športa v novem programu Erasmus+

Program Šport je novost. Aktivnosti bodo vodene centralizirano s strani Evropske komisije, na nacionalni ravni bo zgolj informacijska točka, ki naj bi skrbela za promocijo aktivnosti programa Šport.

POBUDA JE SPODOBUDA!

Poslavljaajo se le nacionalne mladinske pobude

Roberta Čotar Krilić, Zavod MOVIT

Nacionalne mladinske pobude so v programu Mladi v akciji (v nadaljevanju MVA) predstavljale najpopularnejšo akcijo in so v vseh letih izvajanja programa prostor mladinskega dela v Sloveniji zelo zaznamovale. Številnim organizacijam, kakor tudi neformalnim skupinam, so mladinske pobude predstavljale vstopno točko v program in hkrati pomemben vir financiranja, s katerim so mladi lahko izpeljali številne, predvsem lokalno usmerjene projekte. Veliko število projektov, ki jih je nacionalna agencija prejela na posamezen rok v vseh sedmih letih, je vedno znova narekovalo tržno situacijo, kjer povpraševanje močno presega mejo ponudbe. Iz leta v leto je povpraševanje še naraščalo, kar nazorno prikazuje dejstvo, da smo v letu 2007 imeli predloženih 67 projektov mladinskih pobud, v letu 2013 pa je število predloženih projektov naraslo na kar 137. Ker je višina sredstev ostajala na podobni ravni, je nacionalna agencija v letu 2013 odobrila le 10 projektov več kot v letu 2007. Tako se je skozi vsa leta razvoja mladinskih pobud na nacionalni agenciji vzpostavil rek: »Ni vsak dober projekt mladinska pobuda, vsaka mladinska pobuda pa je projekt.« S tem rekom se je mladim sporočalo, da tudi še tako dober projekt, ne pomeni nujno dobre mladinske pobude.

Mladinsko pobudo danes prepoznamo

po štirih ključnih pojmi, in sicer: lokalno okolje, inovativnost, zaposljivost in neformalno učenje. Z drugimi besedami lahko rečemo, da so odobrene mladinske pobude vedno krasili ti štirje pojmi oz. njihova kombinacija. Pri ocenjevanju projektov mladinskih pobud se je vedno izhajalo iz predpostavke, da je glavni namen pobud, da mladi s sodelovanjem s svojimi vrstniki skozi izvajanje projektov spodbudijo svojo inovativnost, podjetnost in kreativnost ter se podajo v izkušnjo neformalnega učenja in učno izkušnjo udeležbe (participacije mladih) v demokratičnem odločanju. Z rezultatom, ki je pri mladinskih pobudah manj pomemben od same učne poti, ki vodi do končnega rezultata, pa se mladi vključujejo kot civilnodružbena iniciativa v širše lokalno okolje z družbeno relevantnimi spremembami. Nema lokrat smo imeli pred seboj dobre projekte, ki enostavno niso bili projekti mladinskih pobud. Ali je šlo za zbiranje sredstev za obstoj neke organizacije oz. društva ali pa zgolj za neinovativen in nerelevanten projekt za lokalno okolje, ki je bil sam sebi namen, itd. Od nekdaj pa je izziv predstavljalo pomanjkanje prijav projektov transnacionalnih mladinskih pobud, ki pa bodo v novem programu Erasmus+ edina možnost oz. to, kar bo ostalo od današnjih mladinskih pobud oz. akcije 1.2. S promoviranjem pomena transnacionalnih mladinskih

pobud so z leti prijave počasi začele naraščati, vendar ne v takšnem številu, kot je nacionalna agencija želela. Naraščati je začelo sodelovanje s sosednjimi državami, predvsem s Hrvaško, ko je ta postala enakopravna programska država. Vse bolj so priljubljeni obmejni projekti, ki so rezultat starih pobratenih občin; njihov namen pa je večinoma premostitev ne le fizičnih meja, temveč meja v glavah mladih ljudi, ki so se v zadnjih desetletjih močno zasidrale.

Teme, ki so jih mladi skozi vsa leta obravnavali v svojih projektih mladinskih pobud, so bile zelo raznovrstne, še bolj raznovrstni pa so bili rezultati. Od okoljskih vprašanj, ki so doživela vrhunec s popularno permakulturo, do antidiskriminacijskih projektov, ki so se prelevili v prave participatorne akcije mladih, in do vključevanja mladih z manj priložnostmi. Nastajale so razne gozdne učne poti, dobili smo romski slovarček, posneti so bili številni mladinski filmi, ki so prišli tudi na velika platna, pa kratki dokumentarni filmi, nastajale so gledališke skupine mladih, oblikovala so se društva; skratka mladinska pobuda je zaživela že skoraj v vsaki slovenski vasi. Zelo uspešno je nacionalna agencija preko svoje strategije vključevanja Romov v program MVA integrirala tudi romske skupnosti iz različnih regij Slovenije. Uspeh tega se je najbolj

pokazal v številu prijavljenih mladinskih pobud s strani romskih organizacij oz. društev. V zadnjih dveh letih pa se je v mladinskih pobudah vedno bolj začel odražati tudi problem brezposelnosti mladih. Ali je šlo za mlade brezposelne, ki so projekt prijaviли, ali pa so mladi obravnavali temo zaposljivosti in podjetništva, skratka problem zaposljivosti mladih in želja po podjetništvu je med mladimi narasla. Iz tega razloga je dejansko škoda, da se s programom MVA tudi mladinske pobude, kakršne poznamo danes, poslavljajo.

Kako pomembne so bile mladinske pobude za razvoj mladih in za krepitev kompetenc mladih za vstop na trg dela, nas je nemalokrat opozoril tudi kakšen klic navdušenega mladega, ki nam je želel sporočiti, da se je zaradi sodelovanja v mladinski pobudi zaposlil. V vsem tem času smo prejeli tudi številna sporočila mladih, ki so po uspešno zaključeni pobudi ustanavljali društva, pa skupin, ki jih je občina zaradi dobrega delovanja končno prepoznala in jim v last podarila objekt, zemljišče itd. z namenom, da projekt v lokalni skupnosti nadaljuje svojo pot. S temi sporočili lahko zaključimo, da so mladinske pobude mladim dejansko omogočale učne izkušnje, omogočale so, da so bili mladi snovalci sprememb v lokalnem okolju. Mladinske pobude so jim nudile možnost, da so prijaviли projekt, ko so začutili potrebo po neki spremembi, in če je bila ideja dobra in je sovpadala s konceptom mladinskih pobud, so prejeli sredstva in idejo realizirali. V novem programu Erasmus+, v sklopu akcije K2, bo možno sodelovati oz. oblikovati projekte transnacionalnih mladinskih pobud, ki bodo podobne današnjim transnacionalnim pobudam. Za kakovosten projekt v lokalnem okolju bo skupina mladih potrebovala vsaj še enega partnerja iz tujine, ki želi v svojem lokalnem okolju izvesti

podobno spremembo. Skupaj bosta lahko k sodelovanju povabila še tretjega partnerja in dejansko bo mednarodno sodelovanje lahko dobra dodana vrednost projektu, ki bo v

lokalnem okolju zaživel. Vsi dobri projekti, ki danes živijo na lokalni ravni, imajo zelo dobro priložnost, da svojo zgodbo nadaljujejo v novem programu. Potrebno bo poiskati primerno

partnerstvo iz tujine in zgodbe o uspehu se bodo lahko nadaljevale.

Kakorkoli, med mladimi je bilo veliko zanimanja za izvajane tovrstnih nacionalno obarvanih lokalnih projektov, virov financiranja, ki bi v Sloveniji v takšnem obsegu to delovanje in učno izkušnjo mladih podpirale, pa ni. Ta manko se bo v Sloveniji v prihodnje na področju mladinskega dela vsekakor čutil. A bodimo vzpodbudni. Skupaj z letom 2013 se izteka tudi program Mladi v akciji, zato se je nacionalna agencija odločila posneti film Pobuda je spodbuda, s katerim želimo zaključiti to uspešno epizodo projektov mladinskih pobud ter mladim in širši javnosti pokazati, da so bile mladinske pobude v Sloveniji zelo uspešne, da so mladim dajale možnost, da krepijo svoje kompetence ter s tem tudi zaposljivost in podjetništvo, da si utirajo svojo karierno pot in hkrati spreminjajo svoje lokalno okolje. Želimo pokazati uspešne projekte, uspešne zgodbe mladih ljudi, ki v enem stavku sporočajo, da je potrebno iskati priložnosti, ne službe, in da je pobuda ena velika spodbuda. V filmu se predstavljajo mladi z aktualnimi projekti; prikazani sta uspešni zgodbi dveh mladih deklet, ki sta s sodelovanjem v projektih mladinskih pobud in v Evropski prostovoljni službi postali uspešni in se tudi zaposlili na področjih, na katerih sta se neformalno izobraževali.

Zaključimo lahko, da bodo uspešne zgodbe lahko zaradi sprememb, ki se obetajo v prihodnosti, še uspešnejše oz. bo dodana vrednost mednarodnega sodelovanja mladih dejansko še odprla in hkrati podprla prostor mladinskega dela v Sloveniji. Izgubo nacionalnih pobud je potrebno gledati kot izziv in hkrati novo priložnost za nove uspešne lokalno-globalne mladinske zgodbe.

S projekti programa Mladi v akciji do lokalnih sprememb

Razvojno informacijski center Bela krajina

Bela krajina je obrobna, jugovzhodna pokrajina Slovenije, vpeta med visoke Gorjance in Kočevski rog na eni ter čudovito reko Kolpo na drugi strani. Kljub bogati naravni in kulturni dediščini, trajnostno usmerjenemu razvoju turizma in čisti naravi je socialno, demografsko in zaposlitveno na slabšem položaju kot mnoge druge slovenske pokrajine. Pesti jo predvsem slaba infrastrukturna povezanost z ostalo Slovenijo, kar posledično prinaša visoko stopnjo brezposelnosti in beg možganov. Kljub vsemu temu se občine, mladinske in druge organizacije ter mladi uspešno spoprijemajo s problemi, tudi s pomočjo sredstev, ki jih nudi Evropska unija. Med drugim smo zelo uspešni v programu Mladi v akciji.

Program Mladi v akciji oziroma takratni program Mladina smo v Beli krajini pričeli odkrivati šele leta 2003 oziroma 2004, ko smo se udeležili mladinske izmenjave na Češkem. Pred tem glas o omenjenih programih žal ni segel v Belo krajino. Najprej Klub belokranjskih študentov, kasneje pa tudi Mladinski center BIT sta pričela izvajati mladinske

izmenjave ter prve projekte mladinskih pobud in Evropske prostovoljne službe. Lokalno okolje se je na tovrstne projekte odzvalo s pozitivnim presenečenjem. Marsikdo je spraševal: »Kaj pa bo delal ta prostovoljec tukaj 11 mesecev?« »Iz Latvije prihaja?« »O, Španka? Pa kje je našla Belo krajino?« »Kako, zakaj, do kdaj?« Na povečano prisotnost tujcev so se navadili tudi v trgovinah, na pošti, v različnih uradih, šolah, bankah, restavracijah in lokalih. Kar naenkrat je v Črnomlju, Metliki ali kakšni majhni vasici skupna 20 ali 30 mladih, ki so na mladinski izmenjavi. Za prebivalce vsekakor zanimivost in vir novih informacij tako o državah, od koder mladi prihajajo, kot tudi o Evropi. Uporaba angleščine kot jezika komunikacije je bila za marsikoga ponovni izziv, ki ga ni srečal že od šole. Mladi udeleženci pa so poleg osrednjega programa izmenjave spoznavali lokalno naravno in kulturno dediščino.

Mladi udeleženci programov so z novimi idejami prinesli tudi drugačen pogled v lokalno okolje. Drugačen pogled na

reševanje izzivov, drugačen pogled na možnosti, ki jih nudi lokalno okolje, in drugačen pogled na bogastvo, ki se ga velikokrat premalo zavedamo. Posebno pomembni so v tem smislu projekti EVS. EVS prostovoljci odpirajo oči s svojim pogledom in drugačnim razmišljanjem. Rekli so: »Nimate plesnega tečaja za otroke?« In so ga organizirali. Ugotovili so, da se bi ljudje želeli učiti njihovega jezika, in so organizirali jezikovne tečaje. Preko svojega dela so ugotovili, da manjka tiskovin za otroke in mladostnike. Torej so si zadali za svoj projekt knjižico, ki preko pravljič omogoča mladim spoznavanje tukajšnjega okolja. Ugotovili so, da je tukaj naravna dediščina izjemno bogata. Izdelali so vodnik za opazovanje ptic in pobarvanko ter z učenci šole s prilagojenim programom izdelovali ptičje valilnice. Mnogo je zgodb vsakega posameznika in vsakega prostovoljca. Vsak je tukaj pustil pečat in nanj je pečat postila Bela krajina. Z mnogimi smo ostali prijatelji in vsako leto se kateri od prostovoljcev vrne na obisk s svojimi prijatelji.

Največ izkušenj ima Mladinski center BIT. V zadnjih letih pa so se mu pridružili še Klub belokranjskih študentov, Mladinski center Metlika, FS Zeleni Jurij Črnomelj, ŠD Rudar Kanižarica, ŠD Gradac, KUD Plac, MKK, Gele Roma, DPM Semič in drugi. S programskim obdobjem 2007–2013 so se lahko v program vključili tudi javni zavodi in podjetja. V programih tako sodeluje RIC Bela krajina, kmalu pa pričakujemo še več javnih organizacij in podjetij, ki se bodo pridružili programu. Opažamo, da so, tudi zaradi programa Mladi v akciji, mladinska društva okrepila medsebojno sodelovanje, njihovo delovanje in projekte pa podpirajo tudi občine Črnomelj, Metlika in Semič. Lahko rečemo, da imajo projekti programa Mladi v akciji v Beli krajini veliko težo.

V sklopu različnih akcij so organizacije v Beli krajini gostile okoli 25 EVS prostovoljcev iz celotne Evrope. Uspešni so bili projekti, kot so: ureditev trim steze v Gradcu, ureditev rudarske pešpoti, projekt Jurjevo – praznik pomladi, 20. obletnica MKK BK, projekt ČezAkcija, Izdelaj si svojo klopco, EVS

and tourism sustainable development, EuroFanBasket in drugi. Ocenjujemo, da je preko programa Mladi v akciji samo v letu 2013 v Belo krajino prišlo okoli 150.000 evrov, kar je vsekakor spodbudno za delovanje mladinskih organizacij in tudi za lokalno ekonomijo. Iz Bele krajine se je različnih večdnevni projektov, seminarjev, izobraževanj in drugih aktivnosti udeležilo več kot 200 mladih. Tako kot v celotni Sloveniji pa tudi mi opažamo, da ni interesa za daljši odhod v tujino. Če za mladinske izmenjave še je interes med mladimi, lahko rečemo, da ga za Evropsko prostovoljno službo žal ni. Konkretno izkušnje prostovoljcev namreč kažejo, da jim je EVS veliko pomagal pri njihovi nadaljnji življenjski poti. Postali so samostojnejši, odločnejši, spoznali so projektno delo, organizacijo dela, evropske programe. Predvsem pa so lokalno situacijo v Sloveniji velikokrat primerjali s situacijo pri njih doma. Skupaj smo ugotavljali, kako in kaj spremeniti na boljše.

Opažamo, da se v Beli krajini vse več organizacij (tako društev kot javnih

ustanov) vključuje v program in izvaja tovrstne projekte, kar je vsekakor zelo pozitivno. Delo v mednarodnem okolju je namreč za vsakega posameznika izjemno pomembna življenjska izkušnja, ki krepi mnoge osebnostne kompetence. Mladi izboljšujejo svoje organizacijske sposobnosti, navadijo se hitrega reševanja problemov, povečujejo medkulturne izkušnje in pričnejo drugače gledati tudi na lastno kulturo in jezik. Predvsem pa si naberejo izkušnje dela v mednarodnem okolju. Posamezen projekt je namreč sprejet le, če predstavlja učno izkušnjo za mlade. V zadnjih letih je v projektih še posebej izpostavljena kreativnost in podjetniška miselnost, kar je zelo pomembno zaradi večje konkurenčnosti mladih na trgu delovne sile ter pridobivanju podjetniških izkušenj pri morebitni (samo)zaposlitvi.

Vpliv programa MVA na razvoj mladinskih aktivnosti v Pomurju

Društvo Connect

Člani društva Connect smo skupina mladih iz Pomurja, ki nas povezuje podobna miselnost in želja po promociji evropskih vrednot, aktivnega državljanstva in podjetniškega pristopa. S programom MVA smo se srečali dokaj pozno, in sicer šele konec leta 2011, ko se je ustanovitelj društva udeležil mladinske izmenjave v Luksemburgu. Kot večina udeležencev mladinskih izmenjav se je tudi on vrnil z izmenjave poln prijetnih vtisov, idej in seveda z veliko novimi mednarodnimi prijateljstvi.

Kmalu po vrnitvi smo se bodoči člani društva, ki smo bili že pred tem precej aktivni v lokalnem okolju, srečali in se odločili, da bomo v prihodnjih letih velik del svojega časa posvečali promociji programa MVA in drugih podobnih programov, ki spodbujajo mobilnost mladih. Vsi skupaj smo namreč ugotovili, da so mladi v Pomurju premalo seznanjeni s programom MVA, kot tudi premalo angažirani na tem področju.

V začetku leta 2012 smo preučili program MVA in na ta način ugotovili, kaj program nudi in kako lahko z aktivnim vključevanjem v program sami pripomoremo k izboljšanju stanja v regiji.

Na drugem prijavnem roku leta 2012 smo prijavili svoj prvi projekt, in sicer še kot neformalna skupina mladih. Z velikim veseljem smo prejeli novico s strani nacionalne agencije MOVIT, da je bil naš projektni predlog izbran za financiranje. Kmalu po odobritvi projekta smo začeli s pripravi na izvedbo projekta.

Društvo Connect smo ustanovili julija 2012 in takoj začeli razvijati ideje, kako lahko prispevamo k razvoju mladinskih aktivnosti v regiji. V tem času smo se člani društva Connect udeleževali tudi različnih izobraževalnih delavnic, ki so bile organizirane s strani slovenske nacionalne agencije MOVIT, kot tudi delavnic, ki so jih organizirale tuje nacionalne agencije. Znanja, pridobljena na teh delavnicah, pa so nam bila v veliko pomoč tako pri razvijanju naših idej kot tudi pri izvajanju naših projektov.

Oktober 2012 smo izvedli svojo prvo mladinsko izmenjavo, ki je bila na temo podjetništva. Promocija in podpora razvoju podjetništva med mladimi in na sploh ustvarjalnih dejavnosti med mladimi je eden od naših poglobitvenih ciljev. Ugotavljamo namreč, da je veliko mladih dandanes preveč pasivnih, imajo premalo hobijev in interesov. Podjetništvo pa predstavlja neko alternativo, je aktiven način življenja, ki ga želimo promovirati. Menimo, da je ključnega pomena promocija podjetniškega duha med mladimi. Mladi s podjetniškim duhom si namreč želijo narediti nekaj, kar ima smisel in uporabno vrednost, so kreativni ter polni idej in energije. To pa je v bistvu to, kar v današnjem času potrebuje celotna Evropska unija.

V letu 2013 smo bili zelo aktivni in smo svoje dejavnosti zelo razširili, tako da smo veliko mladim omogočili sodelovanje na mladinskih izmenjavah v različnih državah EU, prav tako pa

smo postali zelo aktivni na lokalnem področju, kjer izvajamo različne dejavnosti za mlade. Veliko pozornosti posvečamo tudi povezovanju in sodelovanju z drugimi društvi in organizacijami v regiji. Naše delovanje je naletelo na veliko odobravanje v mestni občini Murska Sobota, kjer smo deležni tudi veliko podpore in pomoči s strani občine ob izvajanju naših aktivnosti.

Poleg velike podpore v regiji pa je še bolj pomembna podpora in pomoč, ki nam jo je in jo še vedno nudi nacionalna agencija MOVIT. Vedno, ko imamo kakšno vprašanje ali ko rabimo pomoč, so nam na voljo in nam pomagajo po najboljših močeh. S tem so nam omogočili, da smo pridobili nova znanja in se razvili do točke, kjer smo danes. Tako lahko z gotovostjo trdimo, da je tudi MOVIT imel velik vpliv in doprinos k razvoju mladinskih aktivnosti v Pomurju.

Zelo smo hvaležni nacionalni agenciji MOVIT, da nam omogoča izvajanje naših aktivnosti, v katere vključujemo vedno več mladih. Verjamemo, da bomo svoje aktivnosti v prihodnjih letih še naprej razvijali in izvajali tako uspešno in da bomo s tem pomagali čim večjemu številu mladih pri njihovi aktivaciji.

Razvoj področja mladih v Krškem preko podpore programa Mladi v akciji

Mladinski center Krško

Mladinski center Krško je bil ustanovljen leta 2001, šele nekaj let zatem pa je takratna ekipa mladih prijavila prve projekte v programu Mladina. Sama sem se na področju mladinskega dela pričela bolj aktivno udeleževati šele po svojem dvajsetem letu, ko je že potekal program Mladi v akciji. Najprej sem se preizkusila v vlogi vodje lokalne mladinske pobude, ki smo jo v društvu poimenovali kar »A je to« po risanki o dveh iznajdljivih možicljah. Glavni cilj projekta je bil povečati interes med mladimi za pridobivanje veščin, povezanih z opravljanjem vsakdanjih opravil (šivanje, kuhanje, recikliranje itd.). Projekt je požel zares velik uspeh v okolju, aktivnosti se je udeleževalo veliko otrok, zato je pri izvedbi pomagalo še vsaj 20 prostovoljcev, dijakov, obrtnikov in drugih. Projekt se s podporo Občine Krško izvaja še danes. Po koncu pobude sem se zaposlila v MC Krško, ki je ravno doživljal prostorsko in kadrovske prenovi. Skozi delo v društvu sem si ustvarila široko socialno mrežo med mladimi, zato sem v MC Krško brez težav med seboj povezala posameznike, ki so imeli podobne interese, poiskala primerne mentorje v okolju in jim pomagala načrtovati projekte v programu Mladi v akciji. V interesne skupine so se uspešno vključili tudi mladi priseljenci, mladi, ki so prihajali iz neugodnega socialnega okolja, in mladi z motnjami v razvoju. Izvedene projekte v programu MVA so od začetka pa do konca programa (mednarodne mladinske izmenjave, lokalne mladinske pobude, EVS, projekt mladih za demokracijo) z

našo pomočjo izvajali mladi sami. Sama sem v projektih sodelovala tako v okviru svoje zaposlitve kot tudi prostovoljno, saj je bilo iz leta v leto več mladih posameznikov, pa tudi mladinskih organizacij, ki so želele biti del uspešnih lokalnih zgodb. Skozi leta sem tudi sama nabirala izkušnje v vlogah vodje projekta, inštruktorice transnacionalne mladinske pobude, koordinatorke EVS. Starejši prostovoljci sedaj že samostojno prevzemajo te vloge, sama pa jim večinoma le še svetujem in spremljam njihovo delo. Vsako leto sem se udeleževala izobraževanj doma in v tujini, kjer sem spoznavala nove partnerje, primere dobrih praks dela z mladimi, pridobivala znanja s področja učnega procesa, evropskega državljanstva, uporabe pridobljenih znanj itd. Sedaj pa na usposabljanja napotujem mlade prostovoljce in mentorje. Ko se sprašujem, kakšen vpliv je imel program Mladi v akciji na razvoj področja mladih v Krškem, se mi v misli prikraše prizor, ko smo se vračali z mednarodne izmenjave v Grčiji in sem na letalu skupaj z mladimi ugotavljala pridobljena učna znanja. Nakar je eden izmed fantov v skupini, ki se je vsako leto spopadal z negativnimi ocenami v šoli, rekel, da sedaj pa res ve, zakaj je dobro znati tuj jezik, ter da komaj čaka novega šolskega leta in ur angleščine. V takšnih trenutkih mladinsko delo začutiš, zaveš se, kaj kot mladinski delavec daješ in kaj prejemaš nazaj. Pri delu z mladimi je potrebno najprej čas nameniti posamezniku, ki se zatem uspešno vključi v organizacijo in s svojim delom dolgoročno krepi

mladinsko polje. Program MVA zagotovo omogoča mladim, da se skozi neformalne, prostočasne aktivnosti učijo, pridobivajo znanja, se med seboj družijo, razvijajo različne veščine. Brez dvoma je program MVA največji graditelj družbeno odgovornih mladih v našem lokalnem okolju. Ocenila bi, da je v vseh projektih, v katere sem bila kakorkoli vključena, aktivno sodelovalo vsaj 500 mladih. Velik del tistih, ki so že končali formalno izobraževanje, se je z vsemi pridobljenimi izkušnjami v zelo kratkem času tudi zaposlil. V letu 2012 sem z namenom ugotavljanja vpliva mladinskega dela na zaposljivost mladih (skozi pridobivanje kompetenc) izvedla tudi raziskavo (50 vprašanih, min. 500 opravljenih prostovoljskih ur), ki je pokazala, da kar 90 % vprašanih meni, da so bile oz. še bodo pri iskanju zaposlitve ključne ravno pridobljene izkušnje z opravljanjem prostovoljnega dela v naši organizaciji. Za sam konec pa velja omeniti tudi občuten porast podpore mladinskemu delu s strani javnih institucij, predvsem Občine Krško, ki prepozna učinke dela mladih in tudi v teh časih ohranja podporo mladinskemu delu. Veliko priznanje s strani odločevalcev pa je bilo tudi povabilo mladim, da soustvarjajo prvo strategijo za mlade v Občini Krško, ki je bila sprejeta s pohvalo jeseni 2013. V Krškem je za mlade odlično poskrbljeno, saj imajo zmeraj odprta vrata v našem centru, lokalnih društvih, pa tudi na Občini Krško ter ne nazadnje tudi veliko podporo nacionalne agencije, Zavoda Movit, in programa Mladi v akciji.

Bistriški mladi v akciji

Mladinsko društvo Bistrica ob Sotli

Mladinsko društvo Bistrica ob Sotli je sočasno s prvim uspešno prijavljenim projektom Mladi v akciji pričelo širiti tudi dimenzije svojega programa. Iz samoniklega kluba v vašem okolju, namenjenega predvsem ustvarjanju in poslušanju avtorske alternativne glasbe, je preraslo v mladinski center, katerega pomen presega okvire kraja in ozke subkulturne usmeritve.

Meje – Borders, kot se je imenovala prva večstranska izmenjava, je bil obenem tudi prvi večji mednarodni projekt našega društva. Z njim smo želeli udeležence spodbuditi k razmišljanju o pomenu meja, razvijali smo kritičen pogled na stereotipe in predsodke, ki nosijo negativne posledice v človeških odnosih. Za nas kot društvo pa je bilo pomembno tudi, da smo presegli stereotip sovaščanov o mladinskem klubu kot prostoru nekritične zabave (kar resnici na ljubo nikoli ni bil) ter okrepili zaupanje lokalne oblasti. S tem projektom smo dobili zalet za uresničevanje novih idej, pa tudi pogum, da smo se pogosteje prijavljali na različne razpise.

Tudi naslednje izmenjave, ki smo jih bodisi gostili ali se jih udeležili, so našim mladim ponudile pomembno medkulturno učno izkušnjo ter seveda ogromno novih spoznanj in veščin. Pomemben vidik gostujočih izmenjav je tudi učinek, ki ga ima dogodek v lokalni skupnosti, kjer je turistična dejavnost skromno razvita.

Preko mladinskih pobud smo lahko udeležali naše ekološko usmerjene ideje ter se s projekti Ekoplan, Ekolet in Gozdni škratki približali tako starejši kot najmlajši generaciji. V našem okolju je bila še posebej dobro sprejeta akcija Posadi svojo jablano, v okviru katere smo vaščanom delili sadike avtohtonih kozjanskih jablan.

V zadnjem letu programa Mladi v akciji smo v našem okolju naredili še korak dlje in idejni koncept o krepitvi participacije mladih v političnem in družbenem življenju v lokalni skupnosti in tudi širše uokvirili v projekt Evropska reka (akcija Mladi za demokracijo). Z njim smo mladim ponudili možnost, da spoznavajo delovanje družbe in politike

na lokalni, državni in evropski ravni, snujejo svoje ideje o boljšemu položaju mladih ter te predstavijo političnim odločevalcem. Seveda pa velja omeniti tudi pomen partnerstev, ki smo jih v teh projektih stkali. Predvsem tista iz hrvaškimi mladinskimi organizacijami so ostala trajnejša.

Izpostaviti moramo zelo pozitivno izkušnjo z Nacionalno agencijo Movit, ki nam je še posebej pri prvem projektu ves čas stala ob strani. Tudi nadalje smo se lahko zanesli, da bomo na svoja vprašanja hitro dobili konkretne odgovore in nasvete. Po izkušnjah prijavljanja na različne projekte cenimo tudi koncept financiranja pri programu MVA, konkretnije vnaprejšnje sofinanciranje. Brez slednjega bi bilo praktično nemogoče uresničiti veliko zamisli mladih. To je posebej pomembno za mlade, živeče v oddaljenih podeželskih krajih, kjer so možnosti neformalnega učenja in uresničevanja lastnih ustvarjalnih zamisli, kot tudi pridobivanja sponzorskih sredstev, zares picle.

»Pa ne že spet oni!«

Mladinska zveza Brez izgovora Slovenija

Mladinska zveza Brez izgovora Slovenija je neznanka za večino ljudi, ki se ne ukvarjajo z mladinskim delom ali mladinsko politiko. Nekaj več vas je takih v mladinskem sektorju, ampak malo je takih, ki poznate našo pot.

»Pa ne že spet oni!« je kar pogosto slišana fraza med kolegi, ko slišijo, da smo bili uspešni na kateremu od razpisov ali smo se spet pojavili v medijih.

1. oktober 2013 je bil edini prijavni rok programa MVA (oz. prej Mladina) v zadnjih enajstih letih, na katerega se nismo prijavili. Delno zaradi simbolike, saj gre za zadnjo priložnost v tem programu, delno pa zato, ker smo želeli vsaj enkrat izkusiti občutek uživanja na dan prijavnega roka in ne hitenja na dežurno pošto za oddaje prijavnic. Nekatere nam je uspelo oddati celo ob 23.59, kar je sprožilo interna tekmovanja in stave pri naših financerjih, češ »kako blizu pa se bodo tokrat približali skrajnemu roku«.

A naša pot se ni začela tako, kot je mogoče zadnja leta razvidno iz naših prijav. Začela se je z željo po preživetju zastarane zamisli s konca osemdesetih let, ko so se modri gospodje z obeh strani železne zavese odločili združiti mlade z obeh geopolitičnih polov v mednarodni mladinski izmenjavi Združene igre narodov (ZIN). Medtem ko se je do pojava programa Mladina iz leta v leto večinoma reciklirala ideja druženja kot edinega dogajanja na teh dogodkih, je izmenjavo ravno ta program v celoti preoblikoval. V mednarodni dogodek, ki se je pred tem skoraj desetletje odvijal na slovenski obali, je dodal koncepte, kot so medkulturna in evropska dimenzija, participacija mladih in vključevanje

mladih z manj priložnostmi, ki so nam bili prvotno zelo nerazumljivi. Toda predvsem ta nerazumljivost nam je omogočila, da smo si te pojme predstavljali po svoje in jih tudi po svoje, mladostniško, izvajali. Po spremembi oblasti v Občini Izola in po internem spopadu mladih in politike, smo takratni ZIN-ovci ostali na suhem, vendar z veliko željo ponovno podoživeti neverjetno medkulturnost preteklih let. Z željo po odcepitvi od politike se je tako rodilo mladinsko združenje Brez izgovora.

Priznati moramo, da smo bili nekaj let kar domiselni – namreč uporabili smo okrog deset pravnih subjektov oz. lokalnih združenj, da smo prijavljali vedno nove projekte, ki so prvotno odgovarjali naši potrebi po organski rasti, hkrati pa hranili vsebinsko lakoto, ki so jo mladi v organizaciji vedno raje potešili. Iz prijavnega roka v prijavni rok smo vedno bolj stremeli k temu, kar so nas vedno učili – naj ne bo cilj projekt, ampak sprememba, ki jo dosežemo s pomočjo projekta. V času od 2002 do danes je bilo v obeh programih tako odobrenih preko petdeset projektov, ki so omogočali rast naši organizaciji na vseh ravneh.

Ravno naš projekt v programu MVA je bil povod za ustanovitev mreže Alcohol Policy Youth Network, ki danes združuje 27 članic iz 20 evropskih držav v mednarodni mladinski organizaciji s sedežem v Sloveniji, 1. evropska mladinska konferenca o tobaku pa ravno letos dela v smeri ustanovitve nove, vsaj tako močne evropske mladinske mreže.

Sofinancirane lokalne mladinske izmenjave ZIN, Scream in OFF/ON so pomagale opolnomočiti naše

lokalne veje do te mere, da te v letu 2014 postajajo neodvisne, vendar vseeno zveste duhu Brez izgovora, naše mladinske pobude pa so celo spremenile zakone, kot npr. to počne projekt Triangle. Programi Direktorata za izobraževanje in kulturo bi nam lahko predstavljali sredstvo za osebno okoriščanje, a smo v vsem tem času ostali zvesti sami sebi in vse aktivnosti izvajali prostovoljno.

V določenem trenutku pa je potrebno prerezati popkovino in oder je potrebno prepustiti drugim, novim igralcem. Večina aktivnosti, ki so bile do sedaj financirane iz različnih programov omenjenega direktorata, išče nov, neodvisen vir financiranja. Sami smo namreč mnenja, da tovrstna sredstva ne smejo biti aparat za ohranjanje posamične organizacije pri življenju, ampak morajo biti namenjena razvoju – tako specifične organizacije kot sektorja. Vsaka organizacija mora v doglednem času vzpostaviti svoj poslovni načrt, ki jo bo držal na površju, kar je v našem primeru še toliko težje, saj smo se odločili za etično pot, ki izključuje podporo privatnega sektorja, hkrati pa smo zelo skeptični glede pobiranja članarin od naših aktivistov.

Bralec si ob tem sestavku lahko reče, da take organizacije že obstajajo, vendar je za nas značilno, da so projekte in organizacijo, ki danes neposredno pokriva preko petdeset odstotkov mladih v starosti med 12 in 15 leti, zagnali srednješolci brez vodstva in mentorstva. In vse to s pristno mladinsko aktivacijo, brez prikritega načrta in brez okoriščanja.

Program Mladina oz. Mladi v akciji kot steber podpore populaciji z manj priložnostmi

Center Janeza Levca

Če zapišem, da je program Mladi v akciji oz. še prej program Mladina izjemno pomemben dejavnik pri razvoju našega dela (projektno delo) na oddelku za projektne dejavnosti v okviru Centra Janeza Levca, ne bi naredil nobene krivice objektivnosti. Če pa bi zapisal, da je odločilen, pa se verjetno tudi ne bi preveč zmotil. Seveda bi se našel tudi kakšen krjavelj (kot vedno ob jasno determiniranih trditvah v družboslovni sferi), ki bi dokazoval nasprotno.

Zakaj? Enostavno ker so v razvoju naše dejavnosti, projektne dela na področju inkluzije, inkluzivnih dogodkov, izobraževanja, podpore organizacijam in ljudem (informacijska, administrativna, strokovna, organizacijska) na področju sprejemanja različnosti in umeščanja oseb z manj priložnostmi (Kako lep izraz, mimogrede, za razliko od izraza s posebnimi potrebami, ki je sicer ožji in zakonsko deklariran pojem, vendar ne zajame bistva. Mar nimamo vsi kakšnih posebnih potreb? Izraz z manj priložnostmi pa je veliko bolj univerzalen, za moj okus tudi bolj pravičen, predvsem pa jasno deklarira, zakaj ima določena populacija t. i. pozitivno diskriminacijsko obravnavo.), programi v upravljanju nacionalne agencije MOVIT dali tisto odločilno začetno noto (sistemsko, politično, finančno itd.) ter možnost participacije »naši« populaciji (mladim z motnjo

v duševnem razvoju) in tudi vsem drugim z manj priložnostmi (socialna in ekonomska ogroženost, vedenjsko-čustvene težave, duševna bolezen itd., s katerimi tudi delamo) podporo, brez katere si začetek in obstoj projektne dejavnosti v okviru Centra Janeza Levca in Društva za kulturo inkluzije težko predstavljam.

Zame osebno se je z vlogo vzgojitelja v domu Zavoda Janeza Levca odprl nov svet. Svet, ki ga prej nisem poznal in tudi ne zaznaval. Zato sem mladim s sporočilom in Janezu Levcu še danes hvaležen. Še danes enostavno ne zmorem sprejeti vseh teh kategorizacij in klasifikacij mladih s strani stroke na eni strani, kot tudi ne razumem ali, bolje rečeno, ne sprejemam strahu in nelagodja pretežnega dela družbe do drugačnih. To me je napeljalo, da sem si zastavil nalogo, ki mi brez programov Mladina in Mladi akciji najbrž ne bi uspelo. Svoje mladostnike sem peljal na mesta in prostore ter ustvaril čas in pogoje, kjer so se zliili z ostalimi prebivalci planeta Zemlja, ki so brez ali s pomanjkljivim sporočilom. Povedali smo jim, da prihajamo in da smo. Prvič se je to zgodilo daljnega maja 2004. In smo šli. Dobesedno. Skozi vrata naše ustanove na plano. Nismo se ustavili. Šli smo na letališče in odleteli. Vsi. Pristali smo v Litvi. Na izmenjavi mladih v okviru programa Mladina, skupaj z mladimi iz Litve, Estonije in Latvije. In

zgodil se je čudež. Tisti čudež, ki so ga nekateri ideologi postmodernih vrednot poimenovali inkluzija in ta sveti gral iskali v šolskih klopih.

Mladostniki iz partnerskih držav so v projektu oz. skupni gledališki predstavi, ki smo jo v desetih dneh izmenjave skupaj gradili, pozabili, kdo in kaj smo oz. kaj predstavlja naša skupina iz Slovenije (hendikep, drugačnost, ovira itd.). Vse nalepke in etikete so odpadle. Bližina, jezikovne prepreke, raznolikost dejavnosti, globina doživljanja, igra, skupno delo, ustvarjanje, cilji in oddaljenost matičnega socialnega okolja so dajali podlago empatiji, bližini, razumevanju, sprejemanju, enakovrednosti, dragocenosti in enkratnosti subjekta. Ustvarila (tekmo procesa) se je možnost uvida. Uvida v sporočilnost človeka. Slehernega. Uvida v bit in obličje drugega, samega sebe, podobnega, enakega. In glej, moji mladostniki so se prav tako spremenili. Prav tako se je zgodilo tudi njim. Tudi oni so pozabili, kdo in kaj so oz. kaj in koga predstavljajo (skupino oz. posameznika s posebnimi potrebami – še več, skupino in posameznika z, da se lepo izrazim, intelektualnim primanjkljajem). Vloga iz starega sveta, Slovenije, šole, družine in socialnega okolja je postala nefunkcionalna. Preobrazila se je, preobrazili so se. Ne samo preobrazili, sprostiti so se in končno pokazali svoj

drugačen, bolj pristen obraz, svoje zmožnosti, želje, strasti, razmišljanja itd. S to preobrazbo obeh strani (tako populacije s posebnimi potrebami kot ostalih z značilnim razvojem) oz. skozi opisani proces na podlagi zgoraj opisanih pogojev so se ustvarili pogoji za fuzijo. Inkluzijo.

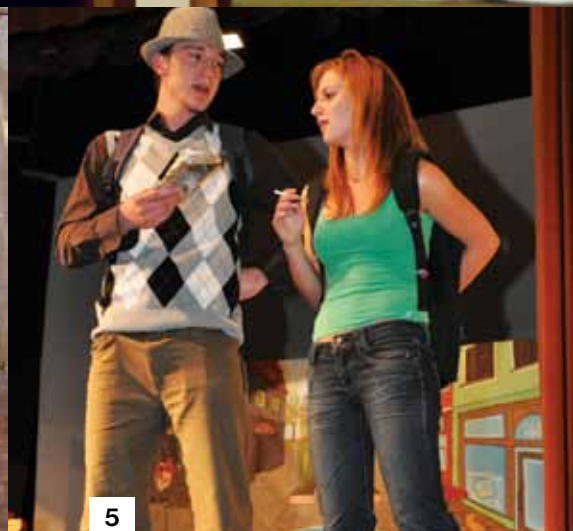
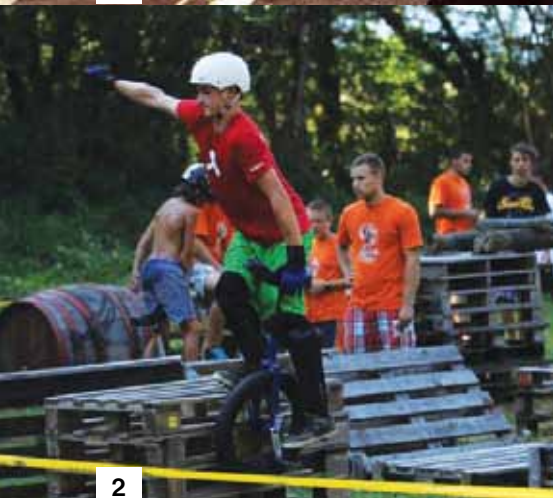
Do danes se je spremenilo veliko stvari. Ideje, koncepta ne peljem več sam, temveč v okviru na novo etabliranega Oddelka za projektne dejavnosti Centra Janeza Levca. Na tem področju dela kar nekaj ljudi (3–4 osebe), občasno honorarno cela desetina, posredno pa na stotine prostovoljcev in partnerjev. Naš najbolj prepoznaven produkt je Mednarodno festivalsko leto Igraj se z mano z okoli 50 dogodki, izobraževanji, razstavami itd. po celi Sloveniji in v tujini (12.000 aktivnih udeležencev in čez 50.000 obiskovalcev). Idejo, koncept, znamko so prevzeli in ga nadgrajujejo na Hrvaškem, v Srbiji, Avstriji in

Makedoniji. Vendar še danes v okviru inkluzivne doživljajske pedagogike Igraj se z mano in izobraževanj, ki jih organiziramo bodisi sami bodisi se jih udeležujemo preko partnerjev v Evropi, uresničujemo projekte v okviru programa Mladi v akciji (izmenjave, pobude, usposabljanja itd.). Prav tako v našo ustanovo prihajajo EVS prostovoljci in prinašajo nove pristope in znanja, EVS-ovci pa pri nas pridobijo veliko kompetenc in izkušenj. Polovica naših EVS-ovcev je ostala v Sloveniji in še danes tesno sodeluje z nami, imamo pa tudi stike z drugimi in jih vsako leto povabimo na naš Mednarodni festival Igraj se z mano, kjer se družijo, zabavajo, vodijo delavnice itd. S tistimi, ki ostanejo, občasno sodelujemo tudi na drugih področjih. V vseh teh letih smo sodelovali v preko 30 mladinskih izmenjavah, 15 usposabljanjih, 3 pobudah, od leta 2010 pa gostimo tudi EVS prostovoljce. Upamo in želimo si uspešnega in plodnega sodelovanja še

naprej, v novem programu Erasmus+, in da bi nacionalna agencija MOVIT ostala tako profesionalna, široka, konceptualna in pravična kot do sedaj.

Ker se z novim programom nacionalne mladinske pobude poslavljajo, smo to stran posvetili nekaterim naključno izbranim fotoutrinkom iz nacionalnih pobud v preteklih letih.

Fotografije so iz projektov:

1. Mladinski filmski klub Across: Pot do sreče
2. Neformalna skupina (Nebojša Spasojević): Monociklistični park
3. Društvo ŠKUC: (P)Rožna mladina Mariborska kolesarska mreža:
4. Kolosveščanje - mobilno osveščanje na kolesih
5. Neformalna skupina (Jernej Varlec): Eko agenti
6. Neformalna skupina (Suzana Jurečič): GURKFELD 2-40-54-105

In this issue you can read...

This issue of Mladje is at the same time a goodbye to the Youth in Action programme (2007-2013) as well as a welcome to the new Erasmus+ programme (2014-2020), which brings together seven existing EU programmes in the fields of Education, Training, and Youth and – for the first time – provides support also for Sports.

AKTUALNO

In this section you can read an article of Mr Janez Škulj, director of Institute Movit, the Slovenian National Agency of the Youth in Action programme on the changes that the new programme and its philosophy will bring to the field of youth and youth work development.

INTERVJU

In this section you can read an interview we have conducted with Mr Peter Debeljak, director of the Office of Youth of the Republic of Slovenia on the successes of the Youth in Action programme in the past years. Among many other issues he also emphasised that »we can be proud that some projects have been recognised as best practices at the European level«.

V AKCIJI

In this section you can have a look at some figures and statistics related to the Youth in Action programme (2007-2013) together with some important milestones and highlights. The first two posters cover the 7-year period in total and the next 7 posters cover each year separately to see how the interest of beneficiaries for co-funding from the programme has grown through the years – together with the programme.

V ŽARIŠČU

In this section you can read an article presenting the new Erasmus+ programme. The youth section of the programme is presented by Movit – Institute for the Development of Youth Mobility and the education, training and sports section is presented by Cmeplus – Centre of the RS for Mobility and European Educational and Training Programmes. Both have pointed out major changes in relation to the previous separate programmes (YIA, LLP, etc.).

REFLEKSIJE

In this section you can read an article about the Youth initiatives prepared by the Slovenian Youth in Action National Agency and 6 articles from different Youth in Action beneficiaries (RIC Bela krajina, Društvo Connect, MC Krško, MD Bistrica ob Sotli, MZ Brez izgovora, Center Janeza Levca) on how the Youth in Action programme has helped them achieve changes on the local level, develop youth activities and youth field in general, gain recognition, and support inclusion of young people with less opportunities.

INFORMACIJE

Zavod MOVIT

Nacionalna agencija programa MLADI V AKCIJI
Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana
Tel: 01/430 47 47
e-pošta: info@mva.si
Splet: www.mva.si

DRUGE UPORABNE SPLETNE POVEZAVE:

- Evropska komisija, program MLADI V AKCIJI:
<http://ec.europa.eu/youth>
- izvajalska agencija za izobraževanje,
avdiovizualno področje in kulturo:
<http://eacea.ec.europa.eu>

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT**
URAD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA MLADINO

Publikacija je narejena s pomočjo podpore Evropske komisije in Urada RS za mladino. Vsebina publikacije je izključno odgovornost avtorja in v nobenem primeru ne odraža stališč Evropske komisije.

Mnenja in stališča izražena v tej publikaciji ne izražajo nujno tudi mnenja Nacionalne agencije programa MLADI V AKCIJI. Slikovni material je posnet na aktivnostih, sofinanciranih s sredstvi programa MLADI V AKCIJI. Fotografije so pridobljene iz Centralne avdiovizualne knjižnice Evropske komisije, iz arhiva Nacionalne agencije ali od avtorjev tekstov in njihovih organizacij.